

Kanepi Teataja

Vallavalitsuse ja vallavolikogu ajaleht

SEPTEMBER 2011 • Nr 5 (72) • Hind 0.13 €

Vallavanema veerg

Hea vallarahvas!

Suvi on möödas ja sügisilmad oma tuulte ja vihmahoogudega sagedased saatjad. Vanarahva tarkuse järgi peaks mihklipäevaks saagid salves olema ja algama tubased tegevused. Kindlasti nii enamasti ongi, suvi oli põllumehele küllaltki soodne.

Kakskümmend aastat taasiseseisvuse aega on Eestimaal paljudele edukas olnud. Meie vallaski on palju tublisid põllumehi, kes saavad sügisel rõõmu tunda oma õnnestumistest, nüüd on aega teha arvestused kulude-tulude kohta. Algas oli kõigil talumeestel otsimiste, katsetamiste aeg, nüüdseks on välja kujunenud oma kindlad tootmisharud.

Kakskümmend aastat täitub ka Kanepi valla taasmoodustamisest 19. detsembril 1991. aastal. Selle tähistamiseks on plaane juba peetud. Pidulik kontsert-aktus gümnaasiumi ruumides toimub 17. detsembril. Vallavalitsusel ja volikogul on palve, et esitaksite Kanepi aukodaniku kandidaate ja teisi tublisid inimesi autasustamiseks vastavalt väljakuulutatud statuudile, mille avaldame veelkordselt ajalehes. Oma valla elu-olu jäädvustamiseks on välja kuulutatud fotokonkurss „Minu koduvald Kanepi 20“, oodatakse fotosid igas vanuses osalejatelt valla erinevatest kohtadest ja tegevusvaldkondadest.

Kanepi seltsimaja juhataja kohale on kandidaadid esitanud nõutavad dokumendid, kuid komisjon pole veel koos olnud ega oma otsust teinud.

1. septembril alustas kooliteed 22 esimese klassi õpilast, et 12 aasta pärast Kanepis ka gümnaasium lõpetada. Edukat kooliteed nii neile kui kõigile teistele õppuritele!

Ka valla investeeringutest mõne reaga. Valla noortekeskuse rajamise riigihanke konkurss lõpeb sellel kuul, seega selgub ehitaja, kes alustab veel sellel aastal ehitusega.

Riigihanke ettevalmistamisel on Kanepi aleviku vee- ja kanalisatsiooni projekt, mille ehitus peaks algama sellel aastal. Projekteerimisel on Kanepi-Põlgaste kergtee. Tegevusi on päris palju plaanis, aga teeme vastavalt võimalustele.

Ettepanekuid valla arengukavasse ootame 15. oktoobriks.

Edukat sügist kõigile ja head tervist!

AIVARLUTS,
vallavanem

«Reipalt koolipinki!»

Klassijooks.

Maaailma südamepäeva tähistamine septembrikuus on Maaailma Südameföderatsiooni igaaastane kõige tähtsam sündmus. Selle eesmärgiks on suurendada inimeste teadlikkust ja propageerida tervislikke eluviise, mis aitavad ära hoida südamehaigusi ja ajuinsulti. Selle päeva raames korraldatakse nii tervisekontrolle, käimis- ja jooksmisüritusi, kehalist vormi arendavaid programme, avalikke loenguid, teaduslikke foorumeid, näitusi, kontserte, spordivõistlusi ja palju muudki.

Kanepi gümnaasium on Tervist Edendavate Koolide tegevusega liitunud selle asutamisest alates ja viib igal aastal läbi terve rea sportlikke üritusi. Nii toimus 9.

septembril juba kaheksandat korda ettevõtmine „Reipalt koolipinki!“, kus kogu koolipere alustas koolipäeva üheskoos saalis võimlemisega. Sellel aastal oli kehalise kasvatuse õpetaja Maiken Keldu välja mõelnud harjutused tooliga, mida tasub ka kodus arvuti taga istumise vahepeal teha. Eesti Südameliidu soovitus on kõikidele 7-18-aastastele: liikuda vähemalt 1-2 tundi päevas mitmekesiselt ja vanusega kokkusobival kombel. Vältima peaks üle kahe tunni päevas kestvat istumist teleri või interneti taga.

Ülekoolilise spordipäeva korraldavad juba teist aastat gümnaasiumi õpilased, kes on kohtu-

nikeks ja päeva juhtideks, annavad võitjatele kätte diplomid ja auhinnad.

Spordipäeval võisteldi kergejõustikualadel. Kõige rohkem elust tekitas klassijooks ja pendelteatejooks. Kahjuks vihm lõpetas spordipäeva.

KT

KT

KT

KT

Kooli looduslaager 9.-10.09.2011

fotod: Aino Möttus

-- > loe ka looduslaagri artiklit lk 4

Fotokonkurss “Minu koduvald Kanepi 20”

Kutsume kõiki Kanepi valla elanikke – nii täiskasvanuid, noori kui ka lapsi – osalema fotokonkursil “Minu koduvald Kanepi 20”. Fotokonkurss on pühendatud Kanepi vallaõiguse taastamise 20. aastapäevale.

Fotokonkursi “Minu koduvald Kanepi 20” tingimused:

- 1. Osavõtuõigus.** Konkursist võivad osa võtta kõik soovijad
- 2. Konkursi ajakava** • Võistlustööde esitamise tähtjaks on 27. november 2011. • Konkursi tulemused avalikustatakse hiljemalt 20. detsember 2011.
- 3. Võistlustööd** • Iga konkursil osaleja võib esitada hindamiseks kuni 5 tööd. • Konkursil võivad osaleda ainult Kanepi valla territooriumil pildistatud tööd. • Konkursil võivad osaleda ka tööd, mis on pildistatud enne konkursi väljakuulutamist. • Konkursi korraldajal on õigus eemaldada konkursilt töid, mis ei vasta pealedele tavadele, tingimustele või konkursi temaatikale. • Foto juurde tuleb lisada pealkiri, lühike kirjeldus ning pildistamise koht ja aeg. Samuti tuleb lisada autori ees- ja perekonnanimi, vanus ning kontaktandmed.
- 4. Nõuded fotodele, nende mõõtmed ja märgistamine** • Fotod esitatakse konkursile digitaalselt pildifailina. • Pildifaili pikem külg peab olema vähemalt 1600 pikslit. • Digitaalselt võib fotot töödelda vaid pildi lõikamiseks, suuruse muutmiseks ja elementaarse heleduse, kontrasti ja värvi korrigeerimise teadmiseks. • Konkursile ei ole lubatud esitada fotomontaaže. • Pildifaili peab olema nimetatud järgmiselt: autorinimi marksona.laiend (nt matimets_ paikselojang.jpg) Failinimi ei tohi sisaldada täpitahti ja kirjavahemärke (välja arvatud alakriips sõnade eraldajana ja punkt failitüübi laiendi ees).
- 5. Konkursitööde esitamine** • Tööd tuleb saata hiljemalt 27. novembriks 2011 aadressile kanepi.noortekeskus@gmail.com või tuua teisaldataval andmekandjal (mälupulgal või mälukaardil) Kanepi valla Avatud Noortekeskusesse aadressil Turu 6, Kanepi.
- 6. Hindamine** • Esitatud fotode puhul hinnatakse väljendusrikkust, emotsionaalsust, kunstilist taset, samuti erakordsust. Eeldame, et pildistamisel on kinni peetud headest tavadest ja viisakusreeglitest. • Parimad tööd valib välja ja paremusjärjestuse paneb paika žürii. • Parimatest töödest koostatakse näitus, kus külastajad saavad anda hääle oma lemmiku poolt. • Konkursi tulemustest antakse teada Kanepi valla kodulehel www.kanepi.ee ja valla ajalehes Kanepi Teataja
- 7. Autasustamine** • Konkursi žürii otsuse põhjal antakse välja kolm esimest kohta, lisaks eripreemiad. • Tööde näitusel toimunud hääletuse põhjal antakse välja rahva lemmiku preemia.
- 8. Piltide kasutamine** • Konkursile esitatud parimatest töödest koostatakse näitus. • Konkursi esikohafotot kasutatakse Kanepi valla 2012. aasta kalendri päisepildina. • Korraldajatel on õigus tasuta kasutada konkursil osalenud pilte. Kasutamisel märgitakse ära autori nimi.
- 9. Autori vastutus** • Konkursil osaleja vastutab enda ja piltide kohta esitatud andmete õigsuse eest ja kinnitab, et ta on konkursile saadetud piltide autor ning pildid on tehtud Kanepi valla territooriumil.

Fotokonkurssi toetab Eesti Kultuurkapital Põlvamaa ekspertgrupp

Info: Kanepi vallavolikogu Hariduse-, kultuuri- ja noorsookomisjoni esimees Annika Ladva. e-post: annika.ladva@gmail.com, tel. 51 72 799, www.kanepiank.ee/fotokonkurss

Väljavõte Kanepi Vallavolikogu 21.10.2010 otsusest nr 25

Kanepi valla poolt antavad autasud:

1. KANEPI VALLA AUKODANIKU NIMETUS

2. AASTA TEGIJAAUTASU

Eesmärk on väärtustada ning avaldada avalikkule tunnistust igal aastal ühele isikule või ettevõttele, kes oma tööalase või ühiskondliku tegevusega on silma paistnud valla arendamisel, tõstnud valla mainet ja toonud paikkonnale tuntuks. Valla AUKODANIKU nimetus ja AASTA TEGIJA autasu antakse tunnusena üksikisikule või ettevõttele, kelle töö, tegevus ja isiklik eesküju majanduse, kultuuri, hariduse, spordi, sotsiaal- või mõnes muus valdkonnas on aasta jooksul silma paistnud erilise tulemuslikkusega ja mõjutanud oluliselt Kanepi valla arengut.

Isikut või ettevõtet, kellele on Aasta Tegija auhind omistatud, ei saa auhinna kandidaadiks uuesti esitada enne kolme aasta möödumist.

Kandidaadi tegevus peab:

- kaasa aitama Kanepi valla arengule ja valla positiivse maine kujunemisele;
- parandama paikkonna majanduslikku olukorda;
- parandama ja väärtustama valla elukeskkonda või tooma vallale tuntuks.

MENETLUS

Kirjaliku ettepaneku Valla Aukodaniku nimetuse ja Aasta

Tegija auhinna kandidaatide kohta võivad teha vallaelanikud, volikogu, valitsus ja vallas tegutsevad juriidilised isikud. Ettepanekud koos põhjendustega esitatakse kirjalikult vallakantseleisse vallavolikogu esimehe nimele märgusõna all „Vala Aukodanik“ või «Aasta Tegija autasu» hiljemalt 1. novembriks.

Tähtajaliselt mittesaabunud ettepanekuid ei arvestata. Vallavolikogu esimees edastab kandidaatide nimekirja vallavolikogu komisjonide esimeestele ettepanekute tegemiseks. Volikogu otsustab Valla Aukodaniku ja Aasta Tegija nimetuse määramise komisjonidelt laekunud ettepanekute alusel. Valituks osutub volikogu poolt enim hääli saanud kandidaat.

TSEREMOONIA

Valla Aukodaniku ja Aasta Tegija tunnistuse ja auhinna annavad üle volikogu esimees ja vallavanem. Tseremoonia toimub kas vallale omavalitsusliku staatuse andmise aastapäeval või Eesti Vabariigi aastapäeval. Teade Valla Aukodaniku ja Aasta Tegija nimetuse määramise kohta avaldatakse valla ajalehes ja valla koduleheküljel.

Aukodanikule antakse Valla Aukodaniku tunnistus, millega kaasneb 1000 euro suurune rahaline preemia.

Aasta Tegija auhinnaks on Kanepi valla motiividega mälestusese

ja tunnistus.

3. VALLAVALITSUSE TÄNUKIRI

Tänukirja on vallavalitsuse autasu, mis antakse:

* üksikisikutele ja juriidilistele isikutele teenete eest valla arendamisel;

* vallavalitsuse teenistujatele;

- eduka teenistuse eest vallavalitsuses juubelisünnipäevade puhul (50, 60 jne)

- ühekordsete tähtsate ja suuremahuliste teenistusülesannete eduka täitmise ning suurürituste ettevalmistamise ja läbiviimise eest;

- pikaajalise eduka töö eest omavalitsuse teenistuses (20, 25, 30, 40) tööaasta täitumisel;

* valla asutuste töötajatele;

- eduka töö eest ja juubelisünnipäevade puhul (50, 60 jne)

- pikaajalise eduka töö eest valla asutuses (20, 25, 30, 40) tööaasta täitumisel;

- ühekordsete tähtsate ja suuremahuliste tööülesannete eduka täitmise, ettevalmistamise ja läbiviimise eest

* juriidilistele isikutele;

- juriidiliste isikute aastapäevade puhul;

- valla arengu seisukohalt tähtsate teenete osutamisel.

Iga autasustamiseks esitatava isiku kohta täidetakse vabas vormis esildis, mis esitatakse valitsusele 10 päeva enne tähtpäeva.

Otsustati: toetada noortevolikogu loomist ja arengut vallas ning osavõttu konkursil „Noortevolikogu stardiportfell kohalikule omavalitsusele 2011“. 7. Vallavara võõrandamine otsustuskorras **Otsustati:** võõrandada otsustuskorras kinnistu Põlgaste 12a. Volikogu istungi materjalidega saab tutvuda valla kantseleis, valla raamatukogudes ja valla kodulehel www.kanepi.ee dokumendiregister Väljavõtte koostas vallasekretär ÕIE PÖDER

Kaks aastat tööd vallavolinikuna

Olen Kanepi vallavolikogu liige alates 2009. aasta 18. oktoobrist. Siinkohal annan oma koduvalla inimestele ülevaate, millisena kujutasin volikogu tööd ette, kuidas toimub töö volikogus ning millised oleksid minu arvates tulevikusuunad.

Kõigepealt tahan tänada kõiki 50 Kanepi valla kodanikke, kes valimas käisid ja mind kohalike omavalitsuste volikogude valimistel toetasid ning usaldasid volikogu töös osalema. Suur aitäh veel lisaks 278 inimesele, kes toetasid Reformierakonna kandidaatide ja aitasid lisaks minu-le volikokku Jaak Kõiv'u ja Urmas Hallap'i.

Volikokku kandideerima sundis mind mõte ja lootus, et volinikuna saan koduvalla jaoks rohkem ära teha. Otsuste tegemise juures saan väljendada oma mõtteid ja tuua valla arengusse nooruslikkust. Olen oma 31 eluaastaga noorem volikogu liige. Volikogu liikmena on kohustus suhelda oma valijatega ja pean seda väga oluliseks. Kui kellelgi on huvitavaid mõtteid või muresid, siis minu või ükskõik kelle juurde volikogust (13 volikogu liiget) võib alati pöörduda ja oma ettepanekuid teha. Selleks me oma tööd teemegi, et vallarahva huve esindada.

Kui oma 2 aasta tegemistele mõelda, siis kõige värvikamaks pean volikogu istungit Venemaal, kui käisi-me külas Piskovichi vallas. Peale Venemaal käiku olen mõelnud, et meil siin polegi

kõige halvem elada ja kes selles kahtlevad, siis soovitan külastada meie naaberriiki. Ei kujutaks elu siin ette, kui keskmine kuupalk oleks 200 eurot. Sellest hoolimata olid inimesed seal õnnelikud, sõbralikud ja oma elu üle väga ei kurdeta. Tooksin veel ühe näite lähiajaloost, kui mõnda aega tagasi võrreldi Eestit vaid Läti ja Leeduga, siis märkamatult elu paranes oleme ennast hakanud võrdlema põhjamaadega ja teistele oleme nüüd hoopis eeskujuks, eelkõige korras rahanduse ja kasvava majandusega. Venemaal nähtuga võrreldes on selgelt näha, kust me 20 aastat tagasi alustasime ja kuhu oleme täna jõudnud. Oleme võtnud omale suured eesmärgid, kuid sihid peavadki suured olema, kui tahame põhjamaade tasemele jõuda.

Kanepi valla volikogus seisan, et Kanepis oleks ka edaspidi kättesaadav gümnaasiumiharidus, lasteaedades oleks lastele koht, ettevõtjatel oleks sobilik majanduskeskkond, seltsi- ja huvitegevus vallas jätkuks ning külates elu areneks. Igal külal peaks olema oma külavanem ja külas info-tahvel, et külarahvas saaks rohkem informeeritud. Suurematest projektidest oleme toetanud Kanepi Noortekeskuse laiendamist lasteaia teise tiiba, Kaugtöökeskuse rajamist vanasse kolhoosikeskusesse ja olnud abiks valla eelarve koostamisel. Minu isiklik suur soov on

saada valgustatud kergliiklustee Kanepi ja Põlgaste vahele, kuhu talvel saaks rajada suusarajad. Esialgu plaanime koos vallavalitsuse ja RMK Erastvere Looduskeskusega rajada valgustatud suusaraja Erastvere parki.

Minu arvates on ebaaust praegune kõrge prügiveo hind, mis volikogus lähiajal üle vaadatakse ja püüame teha kõik võimaliku, et meie valla elanikud ei peaks prügiveo eest nii kõrget hinda maksma.

Tänavu täitub Kanepi vallas 20 aastat ja hariduse-, kultuuri ja noorsookomisjoni liikmena kutsun üles kõiki vallakodanikke osalema selle tähtpäevaga seotud üritustel, mille kohta info tuleb lähiajal.

Ma olen õnnelik, et olen sündinud just maal ja Kanepi vallas. Hoolimata olukorrast, kus töö ja elu on mind viinud Tallinna, tahan ka edaspidi oma koduvalla arengus kaasa rääkida.

JANIS KUKK

TÄISKASVANUD ÕPPIJA NÄDAL TULEB TAASI!

7. – 14. oktoobrini

Õppimine seob põlvkondi!

Avaüritus 7. oktoobril Raplamaal
E-õppe päev 12. oktoobril
Grundtvigi päev 13. oktoobril
XV täiskasvanuhariduse foorum
14. oktoobril Tallinnas

Maakondlike ürituste info: TÖN-i Põlvamaa
koordinaator Tiina Kalvik - tel 5342 7026
tiina@kea.ee

Haridus- ja Teadusministeerium

Kanepi Vallavolikogu OTSUSED

Kanepi aleviku vee- ja kanalisatsioonitorustike ehitustööde riigihanke algatamine

29.07.2011 otsus nr 19
Riigihangete seaduse § 10 lõike 1 punkti 2 ja § 15 lg 1 punkti 2 alusel Kanepi Vallavolikogu otsustab:

1. Algatada Kanepi aleviku vee- ja kanalisatsioonitorustike ehitustööde riigihanke avatud hankemenetlus.
2. Määrata hankijaks Kanepi Vallavalitsus.
3. Määrata riigihanke läbiviimise volitatud isikuks AS Telora-E.
4. Määrata pakkumuste hindamise komisjon koosseisus: esimees Olev Pärna, liikmed Väino Juhkental, Arno Kakk, Aivar Luts, Janis Kuk, Avo Kruusla.

Kanepi Noortekeskuse ehitustööde riigihanke algatamine

29.07.2011 otsus nr 18

Riigihangete seaduse § 10 lõike 1 punkti 2 ja § 15 lg 1 punkti 2 alusel Kanepi Vallavolikogu otsustab:

1. Algatada Kanepi Noortekeskuse ehitustööde riigihanke avatud hanke-

- menetlus.
2. Määrata hankijaks Kanepi Vallavalitsus.
3. Määrata riigihanke läbiviimise volitatud isikuks AS Telora-E.
4. Kooskõlastada riigihanke hankemenetluses hankija esindajana AS Telora-E projektijuht Väino Juhkental.
5. Määrata pakkumuste hindamise komisjon koosseisus: esimees Olev Pärna, liikmed Väino Juhkental, Arno Kakk, Aivar Luts, Janis Kuk, Avo Kruusla.

MA “Põlgaste Lapsehoid” asutamine

29.07.2011 otsus nr 16

- Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 1 punkti 34 ja sotsiaalhoolekande seaduse § 12² alusel Kanepi Vallavolikogu otsustab:
1. Moodustada MA “Põlgaste Lapsehoid” lapsehoiuteenuse osutamiseks Kanepi valla lastele asukohaga Roosi tee 10, Põlgaste küla.
 2. Kanepi Vallavalitsusel töötada välja MA “Põlgaste Lapsehoid” põhimäärus ja esitada see kinnitamiseks volikogu augustikuu istungile.
 3. Otsus jõustub teatavaks-

PÕLVAMAA TUNNUSTATUD 2011

Põlvamaa aasta õppija nominendid: ENE TIGAS, Veriora vald, Põlva Lasteaia Lepatriinu direktor – **Põlvamaa aasta õppija**, KAUPO KODDALA, Orava vald, REIN MUUGA, Ahja vald, HELIN HIIEND,

Aasta koolitaja: AADO KUHLAP, Põlva Keskraamatukogu raamatukõitja

Aasta koolitussõbralikum organisatsioon: RÄPINA VABA HARIDUSE ÜHENDUS

tegemisest.

Kanepi Seltsimaja struktuuri kinnitamine

25.08.2011 märus nr 11

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse paragrahv 22 lõige 1 punkti 36 alusel.
§ 1. Kanepi Seltsimaja struktuuri kinnitamine. Kinnitada Kanepi Seltsimaja struktuur järgmiselt: juhataja - 1 ametikoht, koristaja - 1 ametikoht.
§ 2. Määruse rakendamine. Määrust rakendatakse 01. septembrist 2011. a.

Põlgaste Lapsehoid struktuuri kinnitamine

25.08.2011 määrus nr 9

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse paragrahv 22 lõige 1 punkti 36 alusel.
§ 1. Põlgaste Lapsehoid struktuuri kinnitamine. Kinnitada Põlgaste lapsehoid struktuur järgmiselt: lapsehoidja - 2 ametikohta, kokk - 0,25 ametikohta.
§ 2. Määruse rakendamine. Määrust rakendatakse 01. septembrist 2011. a.

VAHUR TOHVER, volikogu esimees

Maakasutusõigus *versus* pindalatoetus – kuidas vältida arusaamatusi

Igal suvel jõuab PRIAse maaomanike kaebusi selle kohta, et tema maid kasutab ja saab PRIAst pindalatoetust keegi, kellele ta pole selleks luba andnud. Vahel taotleb samale maale toetust mitu isikut.

Kuidas on toetused ja maakasutusõigus seotud ning kuidas arusaamatustega toime tulla?

PRIAlt on päritud, miks me maaga seotud toetus-taotlusi vastu võttes ei küsi kõigilt ka maakasutusõiguse kohta dokumenti, et omanike õigusi ei rikutaks.

Oodatakse ettepanekuid Kanepi valla arengukava täiendamiseks või muutmiseks

Vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 le kuulub valla arengukava igaaastasele täiendamisele.

Kanepi Vallavalitsus ootab 15. oktoobrini vallaelanike ettepanekuid valla arengukava täiendamiseks

Muudetava arengukava-ga saab tutvuda vallavalit-suses ja valla kodulehel www.kanepi.ee. arengu-kava. Ettepanekud ja küsi-mused esitada kirjalikult vallavalitsusele 15. ok-toobriks aadressil: Põlva maakond 63101, Kanepi vald, Kanepi alevik või e-postile: enn@kanepi.ee). Arengukava muutmise algataja ja vastuvõtja on Kanepi Vallavolikogu, koostaja Kanepi Valla-valitsus.

Lisainfo: Enn Ruusmaa, arendusnõunik. Kanepi Vallavalitsus, tel 797 6315.

Pindalatoetuste taotlejaid on üle 17 000 ja taotlusalust pinda üle 860 000 hektari, põllumassiive üle 220 000. Mõnigi suurtootja majandab mitmel tuhandel hektaril ning on põllud rentinud sadadelt erinevatelt maaomanikelt.

Kui juba taotluse esitamisel nõuda maa kasutusõiguse kohta dokumente, siis oleks seda vaja nõuda kõigilt taotlejatelt ja iga massiivi ning katastriüksuse kohta, sest omanik võib iga oma põllu erineval ajal erinevale rentnikule kasutada anda ja osa maad hoopiski ise kasutada. Tõendeid peaks koguma iga aastal uuesti, sest olukord muutub pidevalt.

Loata maakasutuse juhtumeid on suhteliselt vähe. PRIA saab paljudel juhtudel neile rikkumistele jälile. Administratiivses (taotlus-andmete võrdlemine registriga) ja kohapealses kontrol-lis tuvastasime mullu 136 taotlejat, kel polnud tervele või osale taotletud maale kasutusõigust. Neist viie kohta saime info kaebuse või vihjena.

Rendisuhteid reguleerivad seadused

Pindalatoetuse saamiseks peab taotlejal olema õigus maa kasutamiseks ning ta peab tagama, et maad hoi-takse heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes. Kasutusõigus on maa omanikul, rentnikul (põllu-majanduslik rendileping), aga maa kasutamine võib toimuda ka kasutusvalduse või tasuta kasutamise lepingu alusel.

Rendisuhete tõendami-seks ei saa PRIA ise tingimu-si määrata, sest Eestis regu-leerib rendisuhteid “Võla-

õigusseadus” (§ 339-360) ja see ei kehtesta rendilepin-gule kohustuslikku vormi. See võib olla oma sõnadega kirja pandud või ka suuline.

Kasutusvaldust regulee-rib “Asjaõigusseadus” (§ 201-224) ja tasuta kasuta-mise lepingut “Võlaõigus-seadus” (§ 389-395). Ka neid kokkuleppeid võib teha nii suuliselt kui kirjalikult.

Kui pindalatoetuste taot-lejal maakasutusõigus tege-likult puudub, aga ta hakkas maad harima/kasutama, siis rikub ta tegeliku omaniku omandiõigust ja ka toetuse saamise tingimusi. Kui sel-line info PRIAsse jõuab – näiteks maaomanik teatab –, siis saadab PRIA taotlejale järelepärimise ja tal tuleb oma maakasutusõigust, nt suulise rendilepingu olemas-olu tõendada. Kui taotleja seda ei suuda, jätab PRIA talle toetuse maksmata.

Kui samale maale taot-levad toetust mitu taotlejat, kellest ükski ei suuda tõen-dada oma maakasutusõigust ja maa tegelikku hooldamist, jätab PRIA neile kõigile toetuse määramata. PRIA omandivaidlusi ei lahenda, vajadusel tuleb osapooltel pöörduda kohtusse.

Eelistage kirjalikke lepinguid

Oleme nii rentnikest taot-lejaile kui ka maaomanikele alati soovitanud: sõlmige maakasutuse kohta lepingud kirjalikult, et vajadusel oma õigusi tõendada.

Lepingus peaks kindlasti kirjas olema andmed maa rendile andja ja võtja kohta, nende õigused (sh õigus taotleda pindalatoetusi) ja kohustused (sh rendi suurus või muu hüvitis), lepingu

jõustumise ja kehtivuse aeg ning andmed maa kohta. Lepingule lisage katastri-üksuse plaan, millel on rendile antav maa tähistatud. Niisuguse lepingu olemasolu annab kindlust mõlemale poolele.

Rendisuhte puhul on oluline, et kui rendileandja vahetub (maa saab uue oma-niku), siis rendilepingu kehti-vus sellega ei lõpe. Kui näi-teks uus maaomanik tahab ise maad kasutada, tuleb tal eelmise rendileandja ja rent-niku vaheline leping üles öelda.

Kui maaomanik leiab, et tema maad on omavoliiselt kasutatud, saab ta sellest PRIAle teatada ja küsida, kas ja kes on tema maale toetust taotlenud. Kui sinna ongi taotletud, käivitub eespool kirjeldatu: järelepärimine, õiguste tõendamine, nende puudumisel toetusest ilma-jäämine. Mõni maaomanik on PRIA-le eraldi teatanud, et ei luba oma maale üleüldse kellelgi toetusi taotleda.

Topelttaotlemised samale maale tuvastab aga PRIA administratiivse kontrolli käigus – konkreetset maal saab olla vaid üks toetuste saaja.

Kokkuvõttes on maa-kasutusõigusega seotud sihi-likke rikkumisi siiski suhte-liselt vähe ning taotlejate teadmised toetuse saamise nõuetest on aasta-aastalt paranenud. Infot saab alati meie kodulehelt www.pria.ee ja infotelefonil 7377 679.

AHTIBLEIVE, PRIA peadirektori asetäitja

rahva ja eluruumide loendus

Algab rahvaloendustöötajate värbamine

Septembris ja oktoobris kuulutab Statistikaamet välja värbamiskonkursid üle 2400 inimese leidmiseks aasta lõpus algava rahva ja eluruumide loenduse läbiviimiseks.

„Rahvaloenduse läbiviimiseks plaanime järk-järgult palgata üle 2400 inimese ja Eesti oludes on tegemist väga suuremahulise värbamisega. Selleks, et igasse kodusse jõuaksid parimad rahvaloendajad, asusid augusti alguses üle Eesti tööle ka 25 personalitöötajat,“ rääkis 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse (REL 2011) personalijuht Palmi Lindjärv.

Esimene konkurss algab 16. septembril, kui hakatakse otsima 132 piirkonnajuhti. Piirkonnajuhi ülesanne on juhtida 15-17 rahvaloendajat ja tagada, et tööplaan saaks täidetud. Piirkonnajuhid värvatakse ajavahemikuks 05.12.2011-23.04.2012.

Nädal pärast seda, 23. septembril avatakse konkurss 90 andmetöötlaste operaatori värbamiseks, kes asuvad tööle Tallinnasse ning kelle tööülesanne on korrastada ja töödel-da loendusel kogutud andmeid. Operaatorid värvatakse ajavahemikuks 15.12.2011-04.04.2012.

Kõige suurem töökonkurss 2200 rahvaloendaja leid-miseks kuulutatakse välja 3. oktoobril. Rahvaloendaja töö algab 6. veebruaril koolitusega ja kodusesse inimesi küsit-lema lähevad nad alates 16. veebruarist. Rahvaloendaja töö lõpeb 2. aprillil 2012.

„Rahvaloenduse töökohad on väga atraktiivsed juba ainuüksi niivõrd suures projektis kaasa löömise võimaluse, saadava kogemuse kui ka koolituste pärast, mille iga rahvaloenduse töötaja läbib oma tööperioodi hakul. Meie eesmärgiks on leida igasse kodusse parim rahvaloendaja,“ rääkis Palmi Lindjärv.

Kõikidelt kandideerijalt oodatakse head eesti (olenevalt piirkonnast ka vene) keele oskust kõnes ja kirjas, head suht-lemisoskust, arvutikasutusoskust, ausust ja usaldus-väärsust. Kandideerimise täpsemad tingimused leiab www.REL2011.ee rubriigist „Vabad töökohad“.

Eestis toimub rahvaloendus tänavu 31. detsembrist järgmise aasta 31. märtsini. Esimese kuu jooksul (31.12. 2011-31.01.2012) toimub elektrooniline rahvaloendus ehk e-loendus, kus Eesti alalised elanikud saavad vastata küsi-mustikule internetis. Neid, kes e-loendusel ei osale, külas-tavad perioodil 16. veebruar-31. märts 2012 rahva-loendajad.

2011. aastal toimub rahvaloendus Eesti alal üheteist-kümnendat korda. Varasemad loendused on toimunud 1881., 1897., 1922., 1934., 1941., 1959., 1970., 1979., 1989. ja 2000. aastal. Aastatel 2010 ja 2011 toimuvad rahva ja eluruumide loendused enamikes maailma riikides.

PÄÄSTEKESKUSE INFO

Kontrolli ja puhasta kütteseadmed!

Paraku pole päästjate jaoks sügistalvisel perioodil haruldased tahmapõlengutest või kütteseadmete rikestest põhjustatud tulekahjud. Tahmapõleng süttib puhastamata korstnas ning see omakorda lõhub kütteseadet. Pääste-töötajad juhivad tähelepanu, et enne kütteperioodi algust on viimane aeg küttesead-med üle vaadata ning puhas-tada.

Eramu korstnat võib maaomanik tavaliselt ise puhastada. Eelmise aasta 1. septembrist kehtima hakanud „Tuleohutuse seadus“ sä-testab, et iga viiendal aastal peab korstna puhastama ja kütteseadme ohutust kont-rollima kutseline korstna-pühkija. Väljaõppinud spet-sialist tagab töö kvaliteedi ning annab kütteseadme puhastamise ja kontrolli kohta akti.

Aastaringse puiduga küt-mise korral tuleb kütteseadet ja lõõre puhastada ning küt-te-seadme korrasolekut kont-rollida kaks korda aastas. Hooajaliselt, sügisest keva-deni kasutatavaid seadmeid, aga üks kord aastas. Seda on soovitatav teha küttepe-rioodide vahelisel ajal. Gaa-sikütteseadmeid peab puhas-tama kord aastas.

Olenevalt küttemater-jalist või kütteseadme eri-

paradest võib tekkida vaja-dus tihedamaks hoolduseks. Näiteks regulaarselt kasuta-tava saunaahju lõõre tuleks puhastada vähemalt kaks korda aastas.

Ennetada kulupõlenguid!

Kulupõletamine on Ees-tis keelatud ja kulutuli hävi-tav ning ohtlik! Ometi süttib hooletult tehtud lõkkest või hoolimatult visatud suitsu-konist igal kevadel kümneid kulupõlenguid, milles hävib elusloodus. Mõõda kuluhei-na kiiresti levivates leekides satuvad ohtu ümbritsevad hooned ja metsad. Mõõdu-nud kevade aprillikuus süttis Võrumaal Väimelas lõkkest kulu ja sealt põlengut kustu-tama asunud lõkkepõletaja riided. Naisterahvas sai tule-kahju tagajärjel väga raskeid põletushaavu.

Hoolikad maaomanikud, kes hilissuvel viimase heina maadelt niidavad ja oma maavaldused korrastavad aitavad ennetada ohtlikke tuleõnnetusi looduses ning säästavad elukeskkonda. Päästjad kutsuvad maa-omanikke üles: Hoolda ja hari oma maad septembris ning aita ennetada kevadisi kulupõlenguid!

MAREK KIIK
Lõuna-Eesti Päästkeskus
Avalike suhete büroo juhtiv-spetsialist

Uuring, mis tahab muuta maailma

Eriline ja huvitav

TEAN ja OSKAN uuringut ei tee eriliseks mitte ainult tema suurus: osalevate riikide ja inimeste arv, vaid ka see, et varem pole täiskasvanute oskusi arvuti abil uuritud. Kaasaegsed igapäevaelus ette tulevad ülesanded, mis nõuavad probleemide lahendamist internetis, teevad uuringus osalemise ka vasta-jale põnevaks. Ülesanneteks on nt raamatu otsing elekt-roonset kataloogist, vajaliku info leidmine spordivõistluse kohta, koosolekuaja bronee-rimine, hindade võrdlemine jne. Kui vastaja pole varem arvutit kasutanud või tunneb ennast seejuures ebakindlalt, siis saab ülesandeid lahenda-da paberil. Küsimustele saab vastata nii eesti kui vene keeles.

Oskused ja haridus

Möödunud aasta suvel viidi läbi sama uuringu proovi-küsitlus, mis näitas, et oskus-te mõõtmine annab haridus-taseme kõrval olulist lisa-teavet ennustamiseks erine-vaid majanduslikke ja sot-siaalseid erinevusi nii riigi-siseselt kui riikide vahel. Näiteks on riigiti erinev see, kuivõrd väärtustatakse palga maksmisel oskusi, kuivõrd haridust. Ja kuigi muude teguritega võrreldes (vane-mate sotsiaalmajanduslik staatus, vanus, koolitused) ennustavad koolis käidud

Augustis algab kõige laiaulatuslikum täiskasva-nute oskusi mõõtev uuring, mis maailmas seni tehtud. Eesti jaoks on see uuring esmakordne ja samas ka suurim isiku-uuring, mis Statistikaamet on läbi viinud. TEAN ja OSKAN uurib 25 riigis, kuidas 16-65 aastaste inimeste haridus, töökogemus ja tehnoloogiakasutus mõjutavad nende elu, kui head on inimeste oskused ning kuidas oskuste taset hoida ja tõsta. Eestis saavad kaheksa kuu jooksul kutse uuringus osalemiseks 13000 inimest. Kanepi vallas on osalejaid 22.

aastad oskuste taset kõige paremini, väheneb see seos vanuse kasvades nullilähedaseks. Vanemate inimeste puhul sõltuvad nende osku-sed ilmselgelt enam tehtud tööst ja muust elukogemusest ning koolitusest. Need on vaid mõned näited vastustest, mida antud uuring võimaldab anda. Mitterepresentatiivsete valimite ja katsetamisjärgus uurimisvahendite tõttu ei saa prooviküsitluse tulemuste põhjal teha usaldusväärseid järeldusi. Tuleb oodata lõp-likke tulemusi, mis valmivad 2 aasta pärast.

Naabrist parem?

Ehkki küsimusi, millele an-tud uuring vastata võimal-dab on sadu, on neist kõige põletavam kindlasti, mis „koha“ me riikidevahelises võrdluses saame - kui targad me siis ikkagi oleme. Kuna meil on head PISA tulemu-seid, üsna kõrge keskmine haridustase võrreldes paljude riikidega ning viimastel aas-

tatel on kasvanud ka osalus täiskasvanute koolituses, siis võiks ju loota häid tulemusi ka selles uuringus. Samas on meil kõrge töötus ja paljud inimesed töötavad ameti-kohtadel, milles nad ei saa oma omandatud haridust kasutada – see aga tähendab, et omandatud oskused käivad alla. Seega on meie „kohta“ väga raske ennustada. Olu-lisem siiski kui pingerida, on antud uuringu puhul õppe-tunnid selle kohta, kuidas oskusi arendada, kellele ja milliseid koolitusi pakkuda, kuidas haridussüsteemi efek-tiivsemaks muuta.

Praktiline

Eestis on oma valmisolekut uuringutulemusi poliitika-kujundamises arvestada näi-danud 3 uuringu nõukokku kuuluvat ministeeriumi: haridus- ja teadusministeer-ium, sotsiaalministeerium ning majandus- ja kommu-nikatsiooniministeerium, li-saks riigikantselei, täiskasva-

nute koolitajate assotsiat-sioon Andras, Kutsekoda jt. Seega panustavad kõik vasta-jad veidi ka sellesse, et muuta meie laste haridus, meie kõigi koolitusvõimalused ja laie-malt meie riigi tulevik veidi paremaks.

13000

On liiga kallis ja ajamahukas küsitleda kõiki Eesti täiskas-vanuid. Seetõttu kasutame me statistilisi meetodeid, et valida välja esinduslik juhu-valim. Sellises valimis esin-dab iga inimene ligi sadat endasarnast. Kuid ainult inimesed, kes on sattunud valimisse, võivad uuringus osaleda. Seetõttu ei saa vali-misse sattunud inimesi asen-dada. Kõigile vastajatele saa-detakse koju kiri palvega osa-leda. On väga oluline, et kõik kirja saajad leiaksid aega kü-simustele vastata. Vastajatele on ette nähtud ka kingitus.

TEAN ja OSKAN rah-vusvaheline nimi on PIAAC (Programme for the International Assessment of Adult Competences) ning see on osa OECD os-kuste strateegiast. Eestis viib uuringut läbi Haridus- ja Tea-dusministeerium koostöös Statistikaametiga, seda fi-nantseerib Euroopa Sotsiaal-fond ja Eesti riik programmi PIAAC - Eesti raames.

Kanepi vallas viib/viivad uuringut läbi Statistikaameti küsitlenud/küsitlenud: Heivi Ilves, Jane Mikk, Ülle Eller

Kooraste tähistas esmamainimise 500.aastapäeva

MTÜ Kooraste Küla Seltsi eestvedamisel tähistati 23. juunil Kooraste esmamainimise 500. aastapäeva. Kahe eelnevate aasta jooksul korraldati kauneid suve-muusika kontserte endise mõisa pargis, heakorraltalgute käigus korrastati Kooraste Suurjärve äärne mõisaaegne kalda-allee, kevadel veeti üheskoos metsast kohale mälestuskivi ja murukamara alt puhastati endine kivitee.

Kooraste ajaloo kohta kogunenud ajalookillud said kogutud raamatusse „Kooraste 500. Killukesi möödunud aegadest“.

Trükises on Kooraste 211-aastase kooli ajalugu, Kooraste mõisnike genealoogia

ja fotod, lood nimekatest tegelastest, kes on Koorastes sündinud, kasvanud, õppinud. Raamatus on suulist pärimust, muistendeid ja legende, fotosid kolhoosiajast ja tänased tegijad. Raamatut saab lugemiseks laenutada valla raamatukogudest.

Avasõnad Milvi Hirvlaanelt.

Keskpäeval avati mälestuskivi kolme tee ristmikul, toimus raamatu esitlus ja kuulati juba traditsiooniks saanud viiuldajate kontserti Põlva ja Prantsusmaa noortelt muusikutelt. Jan Rahman kirjutas kohalikele lugudele põhineva näitemängu „Varetepalu“, mille lavastas Ülle Sillamäe Kanepi seltsimaja näitlejatega.

Avatud oli jahitrofeede näitus.

Päeva jooksul pakuti suurret katlast külasuppi ja õhtu jätkus simmaniga.

500. aastase ajalooga Koorastes toimus külapidu, kus osalejaid üle viiesaja, oli palju rõõmsaid taaskohtumisi ja tänusõnu ettevõtmise eestvedajatele MTÜ Kooraste Küla Seltsist, eriti Kristel ja Urmas Kivirannale.

Kooraste mõisa omanike järeltulija Gerd von Ungern-Sternberg, 87-aastane vana-härra külastas oma järjekordsel Eestimaa-reisil Koorastet juulikuu lõpupäevil ja oli meeldivalt üllatunud, kuidas Kooraste küla minevikust lugu peab.

TIIU LEPPIKUS

Metsatöllumid tegid Hurmiorus möllu !

Filmiti kaadreid Metsatöllu muusikavideo tarvis ja filmile “Hundi süda sees”.

EELA JÄÄ

„Sõdalased” on valmis võtetele minema. 20.08.2011

TÖLLUD vees. Ja õhtuni nad seal ligunesid (ausõna)! Ja päästis vaid kuum saun. 21.08.2011.

Tublid õpilased saavad stipendiumi

Noortele suunatud konkursi Tulevikutalent 2011 raames saavad tublid ja andekad Eesti õpilased taotleda 5. oktoobrini stipendiumi oma huvialade arendamiseks, enese täiendamiseks või muudeks hobide ja õppimisega seotud tegevusteks.

Taotlusi kokku 25 stipendiumile saavad esitada kõik 5.-12. klassi õpilased viies erinevas kategoorias: ühiskondlik tegevus; teadus; humanitaarteadus; kunst, muusika ja kultuur; sport ja tervis. Esimese nädalaga on taotlusi konkursil osalemiseks esitanud juba üle 600 noore.

Igas kategoorias valib žürii välja viis laureaati, kellest kategooriate parimaid premeeritakse Tulevikutalendi tiitli ning 600 euroga. Iga kategooria lõikes antakse

välja ka neli teist kohta, keda premeeritakse igakuise 50-eurose stipendiumiga - kokku 450 euro ulatuses. Tulevikutalent 2011 stipendiumifond on 12 000 eurot. Stipendiumi kasutamise otsustab saab otsustada iga noor ise.

Parimad õpilased valib välja erinevate elualade esindajatest koosnev žürii, kuhu kuuluvad pedagoog ja laulja Silvi Vrait, kergejõustiklane Kaire Leibak, näitleja ja poliitik Liina Vahter, ajakirjanik ja loodusesõber Heiki Valner, laulja Teele Viira ning konkursi eestvedaja Maxima Eestist Ty Lehtmäe.

Konkursil osalemiseks saab avaldusi esitada 5. oktoobrini 2011. Osalemiseks on vaja esitada järgnevad dokumendid: eelneva õppeaasta koolitunnistus, vastava

kategooria võistlustelt, konkurssidelt ja/või olümpiaadidelt saadud diplomite jms tunnistuste koopiad; kandidaadi motivatsioonikiri, kus muuhulgas näidatakse ära ka auhinnaraha kasutusviisi; õpetaja/juhendaja soovituskiri; lapsevanema avaldus, millega vanem kinnitab, et on teadlik lapse osalemisest konkursil. Konkursi stipendiumi paneb välja Maxima Eesti OÜ.

Dokumente saab esitada läbi www.tulevikutalent.ee <<http://www.tulevikutalent.ee/>> veebikeskkonna või tavapostiga - Maxima Eesti OÜ, Peterburi tee 47, 11415, Tallinn, Eesti.

Tulevikutalent 2011 võitjad tehakse teatavaks 11. oktoobril.

Kooli looduslaager 9.-10.09.2011

<-- looduslaagri fotod lk 1

9.-10. septembril oli juba viies Kanepi Gümnaasiumi looduslaager, mis seekord toimus koolimajas. Õõbisime klassides koos oma klassijuhatajatega. 7. klass oli täies koosseisus.

Laagrit alustasime Otepää looduskeskuse Murru-metsa matkarajal. Kohale jõudes suundusime kõigepealt looduskeskuse loenguruumi, kus oli meil väga huvitav loeng loodusest ning esitlus “12 kuud Otepääl”. Peale seda jaotati meid kahte gruppi: nooremad olid 4.-6. klass ja vanemad 7.-9. klass. Meie, vanemad, läksime koos matkajuht Tarmo Evestusega matkarajale. Nooremate gruppi juhtis looduskeskuse juhataja Margit Turb. Rajal tegime üsna mitu peatust, kus saime põhjalikumalt teavet loomade ja taimede eluviisist.

Laagri ametlik avamine oli koolimajas kell 16.00 ning peale seda alustasime käeliste tegevustega looduse õpitubades. 5.-9.klassi tüdrukud õppisid õpetajate Kristi

Kahari ja Maive Toropi juhendamisel valmistama paju-okstest pildiraame. Valmistamise viis oli iseenesest lihtne, aga mina vajasin okste kokkusidumisel siiski sõbrannade abi. Vahepeal anti meile ka vaba aega ja peale seda saime maitsa õhtusööki. Kui kõhud täis, kuulasime õpetaja Lilian Leiva esitlust „Aasta lind 2011 – suitsupääsuke”. Me saime palju informatsiooni meie rahvuslinnu eluviisist, talvitumise paikadest ja kaitsmisviisidest.

Kell 21 alustasime looduse ja keskkonnateemalise isetegevuskonkursiga. Iga klass pidi esitama kava, mille kestus oli max 3 minutit. Enamus esitusi olid väga toredad, eriti armsad olid algklasside laulud. Minu lemmik oli 8.-9.klasside etteaste, kus esitati loomade häält rütmis ja peagi oli ka magamaminekuaeg käes.

Laupäeval ärkasime 8.00 ja tegime hommikuvõim-

lemist, mille läbiviijaks olin mina. Pärast hommikusööki sõitsime Süvahavva loodustallu, kus ootas ees järjekordne matk. Perenaine Reet Pettai rääkis meile talumetsas kasvavatest seentest ja taimedest. Me liikusime mööda Võhandu jõe kallast, pidime ronima mäest üles alla. Saime ka seeni korjata. Kui metsarada läbitud, läksime tallu tagasi, kus tutvustati meile maitsetaimi, mida saame meiega oma aiamaal kasvatada. Saime neid maitsata, nuusutada ja katsuda. Koolimajja tagasi jõudes tegime klassid korda, sõime ja lõpetasime laagri saalis, kus jagati auhindu tublimatele laagrilistele.

Ka nooremate klasside tegevused olid huvitavad, nemad käisid ekskursioonil Jaaniraotu talus ja RMK Erastvere looduskeskuses.

Oli väga tore laager, kus saime uusi huvitavaid teadmisi ja palju nalja. Aitäh huvitava laagri eest! Looduslaagrit toetas Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK)

ANGELAKORELA, 7.klassi õpilane

Kolmandat aastat järjest toimus Kanepi Noortekeskuse eestvedamisel korraldatud kogupereüritus – Kanepi valla Perepäev.

Päeva korraldusprotsessis osalesid noortekeskuse õpilasmalev, noorteaktiiv, huviringid ja lapsevanemad. Koostööd tehti paljude kohalike seltside ja ettevõtjatega. Ettevalmistused algasid juba aasta tagasi, kui hakati otsima rahastusvõimalusi projektide kaudu, et pakkuda kogukonnale võimalikult erinevaid ja uusi tegevusi tasuta.

Perepäeval jagus meelelahutust igale eale. Nautida sai toredaid esinemisi oma ja naabervalla tantsijatelt ning lauljatelt. Kõigil osalejatel

oli võimalus kaasa saada meene meisterdades erinevates töötubades või proovides mõnd uut oskust. Sai teha sõbrafotosid, märke, õhupallifiguure, oma sugupuud, salvrätitehnikas säilituspurke, näomaalinguid jne. Populaarsust on kogumas male-kabenurk, kus toimus simultaan ja vabavõistlus. Lisaks pakkusid põnevust suur batuut-takistusrada, etnilised trummid, Robin Hoodi vibulaskmine, kastitornironimine, sumokostüümid ja asfaldijoonistused. Meelde jäävaks kujunes kindlasti ka rongisõit mööda Kanepit.

Kõige pisemad tegutsesid laste mängunurgas, kus neil

oli palju huvitavaid tegevusi ja sai vaadata nukuetendust. Heategevuse korras läksid vanad riided uuele ringile. Toimusid lõbusad võistlused. Võistlusmoment ei olnud eesmärk omaette, vaid üks võimalus tegevustes osalemisel. Jalgpallilahinguks moodustati segavõistkonnad. Võisteldi lisaks veel fotojahis, kalapüügis, meeskondlikus teatevõistluses takistusrajal ja humoorikas mitmevõistluses. Auhindu, meeneid ja kingitusi jagus kõigile aktiivsetele osalejatele.

Päevajuhi Pipi taskust said üllatusi paljud külastajad. Populaarseim oli külastajate seas pannkoogiküpsetamise nurk, kus maitsvaid kooke pakkusid heategevuse korras Martti ja Killu Kaleva.

Täname kõiki peresid ja osalejaid. Perepäevast on saanud rahkearvulise osavõtu traditsiooniline valla suveüritus.

ANNIKALADVA, Kanepi valla Noortekeskus, juhataja

Noortekeskuse tegemistest

Suvi oli noortekeskusele väga tegus ja ettevõtmisi oli palju.

Osalesime üle-eestilisel MAlgatuste projekti konkursil. MAlgatuse mõte on selles, et õpilasmalevlased ise leiaksid töötösa, millega saaksid kohalikele inimestele heameelt valmistada ja žürii tõstis esile meie noorte korraldatud Kanepi valla Perepäeva, mis toimus juba kolmandat aastat. Tore oli tõdeda, et kogukonna üritusele aitasid kaasa paljud lapsevanemad, MTÜ-d, ettevõtted ja noored. Kogume juba uusi mõtteid ja ideid.

Juunis toimus Mäeotsa talus kahe-päevane Draamastudio laager, kus valmistuti Kanepi valla perepäeva nukuetenduse esitamiseks, osalemiseks Kooraste küla aastapäeval etendunud näidendis ja tehti uusi plaane.

Juulis toimus Jõksi järve ääres Veeohutuse päev ja rannavõrkpalliturniir. Külaskäisid Kanepi ja Otepää päästekomondo esindajad. Juba neljandat aastat toimuv rannavõrkpalliturniir on populaarne, osalejaid oli hulgaliselt ja toimus pingeline võistlus.

Augustis toimus taas talu-

tööde festival Mesipuu talus. Kanepi noorte sõprus lahke pererahvaga ja noorte osalemine rehepapi päeva korraldamisel sai alguse juba seitse aastat tagasi. Sel aastal olid noored abiks lastenurgas põnevate tegevuste korraldamisel ja osalejate registreerimisel.

Põlvamaa noored ja noorsootöötajad said augustis taas kokku Mesipuu talus, kus toimus Põlvamaa Noortekeskuste Suvekool (fotol). Aastaid tagasi sündinud ideest on saanud traditsioon. Üle maakonna tegusad noored ja noortejuhid kogunevad juba viiendat korda. Osalejaid olid tervitama tulnud riigikogu liikmed Urmas Klaas ja Priit Sibul, omavalitsuste esindajad. Noortel olid ees tegevusrohked ja põnevad päevad, Kanepi noortele aga vastutusrikkad, sest olime peakorraldajad.

Noorte omaalgatuse fondi (NAF) toel toimus sel aastal viis toredat noorteprojekti: Emadepäeva kontsert-moeshow, Laste Suvekool, Fotojaht, Jalgpalliturniir noored vs lapsevanemad, Veeohutuse päev ja rannavõrkpalliturniir. Kõigi nende ettevõtmiste läbiviimiseks saime

toetust riiklikust Euroopa Sotsiaalfondi kaasrahastusel elluviidavast programmist „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“. Tublid noored projektijuhid olid: Linda Jalas, Ave-Kristiina Timmi, Angel Korela, Lisanne Tamm ja Chris Liebert. Hea uudis on see, et juba on noorte projektimeeskondadel töös uued põnevad projektiideed.

Sügisshooaeg on alanud. Kolm projekti on hetkel teostamisel ja mitmed projektiideed on juba paberil ja mõned ka juba mõtetes. Osaleme ka mitmes üle-eestilises ühisprojekti. Valmistume tegusalt Soome-Eesti tantsupeoks. Noortevolikogu moodustamine vallas on hoogu saamas.

Noortekeskuse huviringide ja klubide osas on uut ja põnevat nii noortele kui ka täiskasvanutele. Ajakava on ka noortekeskuse kodulehel. Oodatud uued huvilised ringide ja klubidega liituma. Selleks tule kohale või võta ühendust juhendajaga.

Kõigile põnevat aastat noortekeskuses!

MARI RÜÜTLI JA
ANNIKA LADVA,
Kanepi valla Noortekeskus

“Heroes of Democracy - Intercultural Comics on Democratic Participation and Active Citizenship”

Kanepi noortekeskus aitas koos Itaalia, Ungari ja Hispaania noortega luua koomiksit demokraatiast.

Kanepi noortekeskus osales rahvusvahelises projektis “Heroes of Democracy - Intercultural Comics on Democratic Participation and Active Citizenship”, mille eesmärgiks on suurendada noorte teadlikkust aktiivseks kodanikuks olemisest.

Ettevalmistused projektis algasid juba eelmise aasta oktoobris, kui meie pikaajaline koostööpartner rahvusvahelistes projektides, TDM 2000 Itaaliast, tegi meile ettepaneku osalemiseks. Meiepoolseks projektijuhiks sai Mari Rüütli, kellel on juba eelnev kogemus mitmetes rahvusvahelistes projektides osalemises. Lisaks Kanepile osales Eestist projektis veel MTÜ TDM 2000 Eesti eesotsas Peeter Taimega. Peeter Taim on valitud noorte poolt meie Kanepi valla „Aasta Noorte Sõber 2008“. Seega tekitas kohe alguses projekt noortes taaskohtmise rõõmu.

Aprillis toimus osalejariikide esindajate eelkohtumine Itaalias, Sardiinia saarel, kus arutati projekti sisu,

ajakava ja eelarvet. Maisjuunis toimusid Kanepis erinevad töötoad, milles osales kokku ligi 80 noort. Töötubasid organiseerisid grupijuhid Liis Seeme ja Mari Rüütli, kelle ülesanneteks olid tõlkida küsimustikud eesti keelde ja tulemused inglise keelde, kokku 7 töötoa läbiviimine ja tulemuste analüüs ning edastamine projektipartneritele Itaaliasse.

Juulis sõitsid grupijuhid Liis ja Mari Sardiinia saarel Cagliariis toimunud vahetumisele, kus osalevate riikide esindajad arutasid projekti senise käekäigu üle. Probleeme oli ette tulnud mitmesuguseid. Näiteks Hispaanias toimusid tol ajal just suured rahutused ja väidetavalt ei tahetud demokraatiast enam midagi kuulda. Eesti poolel oli seevastu kõik sujunud plaanipäraselt ja projekti itaallasest peakoordinaator kiitis meiepoolset projektijuhti Mari hästi toimiva koostöö ja tegevuste läbiviimise eest. Arvestades projekti suurt aja- ja tegevusmahtu oli seda väga hea kuulda ja tunnustus mõjus meile motiveerivalt.

26. augustil kogunesid

Sardiiniasse noorte esindajad ja grupijuhid kõigist neljast projektis osalenud riigist. Kanepit esindasid Jane Kirsipuu, Chris Liebert, Helika Aigro, Liis Seeme ja projektijuht Mari Rüütli. Kolmepäevasel kohtumisel analüüsi koos projekti tegevusi, vaadati üle koomiksi ideed ja tehti parandusettepanekuid.

Osalemine rahvusvahelistes projektides on olnud noortekeskusele väljakutseterohked. Noorte sõnul on meie erinevad rahvusvahelised projektid kaasa aidanud nende suhtlemisoskusele ja enesekindlusele, võimaldanud kultuuridevahelise õppimise kogemust ning pakkunud võõrkeelte praktikat. Noored on saanud juurde palju vajalikke teadmisi ja oskusi. Selle projektiga oleme jõudnud lõpu-sirgele, ees on aga ootamas uued.

Täname Mari Rüütli, kes on vabatahtlikult vedanud rahvusvahelist noorsootööd Kanepis.

Projekti toetab rahaliselt Euroopa Komisjoni programm "Euroopa Noored".

ANNIKA LADVA
Kanepi valla Noortekeskus, juhataja

Malevasuve meenutades

Ka käesoleval suvel pakus Noortekeskus noortele võimaluse osaleda valla õpilasmalevas tehes jõukohast tööd neli tundi päevas ja samas ka aktiivselt puhata. Kahes rühmas kokku osales 60 noort.

Esimene tööpäev algas kõigile traditsioonilise ja vajaliku loenguga tööohutusest ja noori puudutavast tööseadusandlusest. Tööülesanneteks olid erinevad heakorra- ja abitööd Kanepi Mäe ja Ala kalmistutel, raamatukogus, Kanepi Gümnaasiumis, Jõksi rannas ja laululava ümbruses, lasteaias, vallamajas, noortekeskuses ning Kanepi aleviku pargis. Tööde juhendajateks objektidel olid lisaks rühmajuhidele veel Margus Veskema, Heli Adamson, Sirje Lattik, Tiia Hallap, Kalju Sults ja Öie Pöder.

Tuli ette ka ootamatusi. Kuna õigeaegselt ei saadud tööloba 13-14-aastastele, olid rühmajuhid sunnitud ühe õhtuga Kanepi rühmad ümber komplekteerima ning seejuures võtma kontakti ja selles kokku leppima kõigi asjassepuutuvate noorte ja nende lapsevanematega, mis

tekitas palju segadust ja palju lisatööd. Rühmajuhide tööd raskendas veidi ka see, et noored olid laiali erinevatel objektidel väga erinevates kohtades. Siiski lahenes kõik meie jaoks hästi. Erinevatel tööobjektidel olnud juhendajad-järelvaatajad jäid noortetööga rahule.

Pärastlõunase aja täitsid sportlikud tegevused, meeskonnatööharjutused, väljasõidud ja ettevalmistavad tegevused kokkutulekuks. Käidi õppereisil Eesti Maailikooli Polli Aiandusurintgute Keskuses ja Karksi-Nuias. Toimus ekskursioon Otepää seiklusparki. Kõik malevlased võtsid osa Kanepi valla Perepäeva ettevalmistamisest ja läbiviimisest ning paljud osalesid Veeohutuse päeval ja rannavõrkpalliturniiril. Vaba aega kasutati ka kokkutulekuks ettevalmistuste tegemiseks.

Meeleolu oli rühmas positiivne ja sõbralik. Tekkis ühtekuuluvustunne ja rühmavaim. Erilise ühtsustunde lõi osalemine maakondlikul kokkutulekul, kus Kanepi saavutas taas tubli I koha. Samuti osalesime üle-

eestilisel MAlgatuste projekti konkursil, kus žürii tõstis esile meie korraldatud Kanepi valla Perepäeva ja saime ka auhinna.

Noorte ja rühmajuhide vahel oli hea usaldusväärne läbisaamine. Kõik tekkinud probleemid ja eriarvamused õnnestus lahendada. Abiks olid noorte seast määratud rühmajuhide abid, kes võtsid oma kohustusi täie tõsidusega ja said väga hästi hakkama. Õpilasmaleva nii edukal toimimisel on oluline roll ka lapsevanematel. Täname lapsevanemaid mõistliku suhtumise, asjaliku tagasiside ja sujuva koostöö eest.

Õpilasmalev on noorte seas endiselt populaarne vaba aja veetmise võimalus. Enamik noortest lubas järgmisel aastal jälle male-vasse tulla.

Noortekeskuse õpilasmaleva õnnestunud ja meelde jäävat suve toetasid: Kanepi Vallavalitsus, volikogu, Põlvamaa Lastekaitse Ühing jt.

Rühmajuhid:
MARI RÜÜTLI,
MARJU JALAS JA
ANNIKA LADVA

Pühapäeval, 24. juulil, toimus Jõksi järve ääres IV rannavõrkpalliturniir. Päev oli pikk ja võistlus pingeline. **Neiud:** 1. Sixtina Ladva - Silvia Sarapuu; 2. Lisanne Tamm - Jane Kirsipuu; 3. Helika Aigro - Kerli Koorm. **Noormehed:** 1. Kaupo Kollom - Alari Kukk; 2. Henri Tamm - Timo Varik; 3. Janar Tamm - Steven Kongo.

Turniir toimus Kanepi Noortekeskuse noorte omaalgatuse fondi (NAF) toel, mille toetus on saadud riikliku Euroopa Sotsiaalfondi kaasrahastusel elluviidava programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ raames. Toetust vahendab Eesti Noorsootöö Keskus ning Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus.

Noortekeskuse tegemised: OKTOOBER

05.10 alustab tegevust Noorte tegevustuba Põlgastes
07.-08.10 Laager-pidžaamapidu (Tüdrukute ja Loodussõprade klubi)
08.10 kell 10.00 Käelise tegevuse töötuba. Juhendaja Aili Väronen
13.10 Teatrietenduse külastus
14.10 Kanepi Noortekeskuse 5. sünnipäev
14.10 Väljasõit Ahja noortekeskuse 10. sünnipäevale
19.-26.10 Üle-eestilise noorsootöö nädala raames toimub noortekeskuse võimaluste ja positiivsete kogemuste tutvustamine nii noortele kui täiskasvanutele
25.10 Kohtumine Põlvamaa Noortekogu, Kanepi valla noorte, volikogu ja vallavalitsuse esindajatega rahvusvahelise demokraatiaprojekti raames Kanepis
28.10 kell 16.00 Halloweenipidu Seltsimajas
29.10 Osalemine Põlvamaa Noortekonverentsil Moostes
NOVEMBER
12.11 Väljasõit „Tähe Noorteklubi 10“
14.11 Eesti ANK 10 sünnipäevavastuvõtt Tartus, Haridus- ja Teadusministeeriumis
14.-15.11 Osalemine Eesti V Noorsootöö Foorumil Tartus, Dorpat konverentsikeskuses

Kanepi valla Noortekeskuse HUVIRINGID ja KLUBID			
Ring	Aeg	Koht	Juhendaja
Muusikaklubi - laulmine	E 16.00-17.00	Noortekeskus	Kätlin Vaher
Muusikaklubi - kitarriõpetus	E 17.00-18.00	Noortekeskus	Kätlin Vaher
Draamastudio	E 15.00-16.00, N 15.00-16.00	Seltsimaja	Marju Jalas
Rahvatants	E16.00-18.00, lisaks 2 x kuus	Seltsimaja	Mari Rüütli Annika Ladva
Liikuvad Lapsevanemad	E 18.00-19.30	Seltsimaja	Mari Rüütli
Väikelaste mängutuba	T 10.00-11.00	Noortekeskus	MTÜ Kanepi Kodupere
Tüdrukute klubi	T 15.00	Noortekeskus	Annika Ladva
Meediaklubi	K 16.10-17.10	Noortekeskus	Mari Rüütli
Tantsuring	K 18.00-19.00	Põlgaste kultuurimaja	Mari Rüütli
Trummiring	N 16.00-17.00	Seltsimaja	Marju Jalas
DJ-ring	R 17.00-19.00	Noortekeskus	Tauno Pettai, Tailo Hallap
Kunsti- ja käsitööring	Kokkuleppel	Noortekeskus	Aili Väronen
Loodusklubi	R 14.00-15.00	Noortekeskus	Annika Ladva
Kaltsuvaiba kudumine	Iga päev	Noortekeskus	Vesta Laine
Noorteaktiiv	Kokkuleppel	Noortekeskus	Annika Ladva

**Ajakavassee võib tulla muudatusi. Kui on küsimusi, siis võtke julgesti ühendust ringijuhendaja või Annikaga. Info: www.kanepiank.ee*

NB! Lapsevanem või noor, kui sul on soov vabatahtlikuna jagada oma oskusi või teadmisi noortega (via läbi töötuba, huviringi, tutvustada oma ametit või hobi jne), siis võta meiega ühendust!

Lisainfo www.kanepiank.ee ja www.facebook.com/KanepiANK.

NOORTE TEGEVUSTUBA
Põlgaste kultuurimajas
AVATUD KOLMAPÄEV 16-20
Info: www.kanepiank.ee

Jaak Kõiv

Põlva poolt Kanepisse sõites näeb mäe peal tee ääres kivi, millel seisab „Kellamäe talu“. Eemalt paistavad elumaja ja tootmishooned. Talu on aleviku ääres tegutsenud üle kahekümne aasta, seega paar aastat rohkem kui taasiseseisvunud Eesti ja Kanepi vald. Talu peremees Jaak Kõiv räägib põlise talumehe austusega maast ja talupidamisest. Kui me leppisime kokku vestluse aega, ütles ta: „Kui vihma sajab!”

E-Piima nõukogu liikmena on Jaak kaasaegne talunik, kes planeerib, kavandab ja töötab teadlikult, arvestab turumajandusega ja mõtleb tulevikule. Valla volikogus aitab Jaak Kõiv kaasa kohaliku elu arendamisele.

Traditsiooniline küsimus alustuseks: Missugustes koolides oled õppinud?

Alustasin Võru I 8-klassilises Koolis, edasi õppisin Võru Tööstustehnikumis metallide lõiketöötlemise tehnoloogiat ja seejärel Eesti Põllumajanduse Akadeemias insenermehhaanikat; hiljem veel kaks aastat Tallinnas Majandusjuhtide Instituudis. Enne Kanepisse kolimist töötasin Võru Agrotööstuskoondises juhataja asetäitjana ja olin Võru Talupidajate Liidu esimees.

Kust on saanud alguse Kellamäe talu?

Kellamäe talu ajalugu algab 1933. aastast, kui vanaisa Oskar Meejärvi sai Vabadussõjas võitlemise eest Eesti Vabariigilt talukrundi. Võimalik oli valida siia Kanepisse või edasi Otepää poole. Siinne kant sobis ja nii eraldatigi Vabadussõjas haavatasaanule kirikumaadest 7,9 hektarit maad.

Lapsena veetsin kõik suved siin. 1989. aasta lõpus, enne Eesti Vabariigi taastamist, sündis meie pere otsus tulla siia tagasi vanaisa talu taastama. Isa oli surnud ja ema siin üksi, praktiliselt kolisime kohe pärast otsustamist Võrust ära. Kuna teise vanaisa Eduard Kõivu talumaad olid Soodomal, siis ühendasime kahe talu maad. Talu algusaastatel töötasime

abikaasaga kahekesi, kapitaliks pangast võetud laen ja kogutud elukindlustuste raha.

Võru Taluliidu esimehena olin käinud Soomes ja Rootsis, näinud sealset talukorraldust ja soetanud tutvusi. Soomest ostsin esimesed viis äärširi tiinet mullikat, kellest sai alguse praegune kari. Laut ei olnud veel valmis, tegime autogaraaži mullikate eluaseme. Esimene ehitis oli laut. Soomest ja Rootsist ostsin esimese talutehnika, oli ka riigipoolne toetus. Talumees oli taasiseseisvumise algusaastatel väga austatud inimene, ka tolleaegne Ülemnõukogu Presiidiumi esimees Arnold Rüütel toetas talumajanduse taastamist.

Talu rajamise aastatel käisid lapsed edasi Võrus koolis: Kaido oli 10. klassis ja Kristel 8. klassis. Kristel lõpetas Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumi ja õppis edasi Concordia ülikoolis ärijuhtimist. Pärast seda läks Ameerikasse keelepraktikale, töötas seal ühe aasta lapsehoidjana ja tegutses ka lastelaagris, jõudes välja juhataja asetäitjaks toitlustamise alal. Praegu töötab Kristel Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse ettevõtluskonsultandina. Poeg Kaido lõpetas Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumi ja Eesti Põllumajandusülikooli ning töötab Valgjärve vallavanemana.

Talu on perefirma. Ilma abikaasa Külliki toetuse ja mõistmiseta poleks sellist arengut toimunud. Oleme ühiselt arutlenud, plaane teinud ja ideesid ellu viinud ning algusaastate raskusi trotsinud.

Kuidas toimus üleminek kolhoosiajalt vabale ettevõtlusele?

Kolhooside lagunemise järel loodi ühistuid, võimalik oli oma osakud välja osta. Mart Laari valitsuse ajal (oktoober 1992 – november 1994) toimus suur varade erastamine. Tehti oksjoneid, kus kõik endised omanikud võisid osaleda. Mina, Allan Mäesalu, Jaanus Järv, Aivar Saag ja Ene Kuusneem - moodustasime AS Lätte ja ostisime oksjonilt Kanepi kolhoosi kontorihoone. Tol

ajal ei tahetud eriti kinnisvara osta, rohkem sooviti kolhoosiliikme osakute eest ikka tehnikat. Mõnda aega tegutses endises kontorihoones baar, toimusid peod. Aga korda pidada oli raske, lõhkumist oli palju ja lõpuks tõusid ka elektri hinnad. AS Lätte juhatuse otsusega müüisime kinnisvara Eesti Energiale. AS Lätte tegutses aastatel 1992–1998, me pidasime ka toidupoodi. Kanepi inimesed ehk mäletavad veel Lätte poodi. Tõime kartulikottides otse Tartu leivakombinaadist sooja leiba ja saia. Inimesed teadsid, millal me leiba toome ja ootasid juba. Eesti Vabariigi taastamise algusaastatel tegelesime mitme asjaga, kui avanesid uued võimalused, siis tuli neist kinni haarata. Võin enda kohta öelda, et julgen võtta vastutust ja riskeerida.

Talu alustamisel mõtlesime perega, missugust tootmist rajada: linnukasvatus, seakasvatus või loomakasvatus. Rootsi sõber ütles: „Võta lüpsilehmad, saad nii piima kui liha”. Sealiha hind kõigub seinast sein, lehmad on stabiilsemad. Minu põhimõte on, et otsuste tegemisel peab endast targematega suhtlema, hoomama maailmaturu situatsiooni ja trende, selle järgi prognoosima, analüüsima, mille järele võiks nõudlus kasvada. Tagantjärele võib öelda, et tegime tootmise osas õige valiku.

Sinu tegevus on suuresti

seotud piimandusühistuga E-Piim.

Olen E-Piima nõukogu liige ja üks omanikke, lisaks E-Farmer nõukogu esimees. E-Piim on Eesti kapitalil toimiv piimatootmisettevõtte, kus on üle 200 omaniku, töötleme 18 protsenti Eestis toodetud piimast. Üks kolmandik meie toodangust jääb Eestisse, kaks kolmandikku läheb Euroopa Liitu ja Venemaale. Piimandusühistu E-Piim tööstused asuvad Põltsamaal ja Järva-Jaanis. E-Piimal on tütarettevõtted E-Piim-RUS Sankt-Peterburis, E-Piim Transport, AS Dessert ja E-Farmer. Toodetakse juustu, võid, sulatatud juustu, piimapulbrit ja vadakupulbrit. Võib öelda, et E-Piima eelkäijaks on 1910. aastal asutatud Põltsamaa Piimandusühistu, traditsioonid ja soodne asukoht löid aluse edukaks tegelemiseks piima töötlemisega. Ühistu peamiseks eesmärgiks on kindlustada ühistu liikmetele piima tulus realiseerimine.

Sinu arvamus Venemaa turust?

Venemaal on pidevalt piimatoodetele suur nõudlus. Meile on oluline vene turu lähedus, keele tundmine ja paljudel on veel vanu sõpru selles piirkonnas. E-Piima jaoks on Venemaa üks suuremaid turge. Venemaaga kauplemisel kaasnevad alati ohud, mis tulenevad sageli poliitikast, näiteks poliitiliste suhete jähenemisel võidakse kehtestada piimatoodete sisseveo keeldusid. Venemaa

mõistes on meie poolt eksporditav kogus väike, suuremaid koguseid on kergem müüa ja saada ka paremat hinda. Hetkel tarned toimivad, E-Piima tütarfirma tegutseb seal kohapeal ja on hulgimüügi ketis sees, mis tundubalt hõlbustab kauba realiseerimist. Väiketootjana ei ole võimalik turule pääseda, peab olema Euroopa Liidu tasemele ja nõuetele vastav tööstus taga. Karme nõudeid ja ettekirjutisi kvaliteedi osas tuleb täita.

Mis rahustab talumeest ja mis ajab närvi?

Rahustab, kui tulevad lapsed ja ütlevad: „Tere, vanaisa!” Mul on kolm vahvat lapselast. Muidugi on elus asju, mis ei lähe nii, nagu soovid. Tänapäeva tark inimene peab mõistma, et negatiivne reaktsioon ei tohi tekkida emotsioonide tasan-dil, ole sa ükskõik missuguse valdkonna töötaja. Tuleb uurida seadusandlust ja asi endale selgeks teha. Inimene peab astuma õigluse eest välja soliidiselt ja diplomaatiliselt, tekitama diskussiooni, kuulama vastukajasi ja arvamusi. Hea on, kui inimene suudab mõelda globaalsemalt, liikudes küla tasandilt kogukonna tasandile, edasi piirkonna ja riigi tasandile. Paljud asjad paistavad siis teistmoodi ja nii saavutatakse ka parem tulemus, mis ei ole tähtis ainult üksikisikule, vaid kõigile.

Talu kui ettevõtte

Keskmiselt töötab meil talus aasta läbi kolm põhitöötajat peale minu ja abikaasa. Ise teeme paberitöö, paneme paika varustamis-turustamisuhted, osaliselt ka raamatupidamise. Talus on 50 lehma, 50 noorlooma, 22 lihalooma. Talu juurde kuulub 200 ha haritavat maad. Valdav on loomakasvatuse suund, lisaks kasvatame rapsi. Viimane tekkis äriideena. Teades, et Euroopa Liidus tuleb prognoositavalt 4–6 miljonit tonni rapsi puudu, tähendab, et tuleval aastal rapsi hind veelgi kasvab. Raps on oluline toiduaine kui ka biodiisli tooraine – rapsi pressimisjääke kasutatakse katelde kütmiseks. Euroopas on teravilja varud vähenemas, viimasel kaheksal majandusaastal olemegi investeerinud teraviljakasvatusse ja ostnud tootmistehnika.

„Põllumees põline rikas” – mis Sa arvad sellest ütlusest?

(Põllumees põline rikas, ametmees ajuti rikas, kaupmees korralti rikas. *Eesti vanasõna*)

Põllumees on ikka toime tulnud. Varem oli hästi palju talunikke, praeguseks on neid vähem järele jäänud. Nüüdisaegsed edukad talud on elulaadi ja tootmistegevuse ühendamise tulemus. Tootmise eesmärk on kasumlikkus ja selleks peab ka põllumees kogu aeg õppima. Meie vallas on järgi jäänud kümmekond väga tublit põllumajandussaaduste tootmise ja turustamisega tegelevat talu/ettevõtet, kellelt kõigilt on alati midagi õppida. Tulles tagasi küsimuse alguse juurde, arvan, et parem on olla vaene peremees kui rikas sulane.

Millised mõtted tekivad seoses talu tulevikuga?

Lapsed valivad ise tee, mis neid huvitab, meie ei sunni neid talu pidama. Üks on aga kindel – esivanemate maad jäävad alles. Maa on väärtus, mis on eestlasele püha. Selle koha pealt on mu väärtushinnangud paigas.

Talu ei kao kuhugi, väike-talu ongi Euroopa Liidus elulaad. Keskmine talu 44 lehmaga on täiesti elujõuline, kui on olemas järjepidevus. Teiselt poolt kerkivad Eestis loomade vabapidamisega laudad, kus on 400–500 lehma, see majandab kõige paremini. Eks kõik oleneb võimalustest, kuidas toetusi efektiivselt kasutatakse ja kulusid optimeeritakse, peab oskama raha lugeda. Palju oleneb ettevõtte juhust, talupidajast, tema oskustest turumajanduses toime tulla. Kahjuks ettevõtlusega alustajatel puudub sageli analüüsivõime.

Kuidas tekivad Sul uued ideed?

Uued ideed ja visioonid ilmuvad hommikupoolses unes, talumehe meele koidu ajal. Tihti on need seotud mitte ainult oma pere või taluga. Tulevad ka sellised mõtted, et kui hea oleks, kui Kanepi lasteadeades poleks järjekorda ja Kanepis oleks korralik kaubanduskeskus, kus hea ja odavam kaubavaliik. Olulisem, et inimesed tahaksid Kanepis elada, et oleks oma valla tunne.

Küsitles
MERIKE LUTS

Õpetajad õpivad, et paremini õpetada

Koolivaheajad kuluvad õpetajatel enesetäiendamiseks täiendkoolitustel. Õppetöö ajal koolitusele mineku puhul tuleb õppealajuhatajal tunniplaanis olevad tunnid kas vahetada või asendada teiste õppeainete tundidega.

Juba aastaid on Kanepi Gümnaasiumis korraldatud sisekoolituspäevi. Koolitustel käinud õpetajad jagavad kuuldut-nähtut ka kolleegidega.

30. augustil toimunud koolituseks oli õppealajuhataja Eda Tarend kokku pannud huvitava koolitusprogrammi. Seekord tegid ettekanded kaheksa õpetajat. Sisekoolitusel esines **Aino Mõttus** Pärnumaal toimunud Tervist Edendavate Koolide suvekoolitusel kuuldust. Meie kool on tervistedendavate koolide seas selle ühen-

duse loomise algaastast. Tervislik toitumine ja tervistedendavad ettevõtmised on koolis pidevalt päevakorral ning teiste koolide kogemused kuluvad ära. Sellel aastal räägiti kokkutulekul ka õpetajate endi tervisest.

Direktor **Merike Kaste** ettekande teemaks oli õpilaste eneseusu toetamine. Kahjuks on sageli õpilastel madal enesehinnang, mis ei lase neil parimaid õpitulemusi saavutada ja siis on õpetajate oskuslik abi ja tugi väga vajalik.

Merike Luts õpib Tartu Ülikooli magistriõppes ja tegeleb aktiivselt interneti võimaluste leidmisega, et õpilaste koolielu huvitavamaks ja kaasaegsemaks muuta. Algaval kooliaastal alustab ta e-Twinninguga ja klassijuhatajana suhtleb palju oma gümnaasiumi 10. klassi

õpilastega Facebookis. Kolleegid olid vaimustuses pildiprogrammist, mille koostamist lubas Merike soovijatelegi õpetada.

Algklasside õpetaja **Anne Kuke** ettekande põhisõnum oli, kuidas läbi viia väärtuskasvatust väga erinevate ettevõtmiste kaudu ja millele enam tähelepanu pöörata koolis, kuigi väärtuskasvatus saab alguse kodust, on koolile jäänud suur vastutus väärrika inimese kujundamisel.

Emakeeleõpetaja **Külli Pettai** õpetas kolleegidele sokraatilist meetodit ehk kuidas vanakreeka filosoofi Sokratese meele esitada küsimusi, mis arendavad mõtlemist ja argumenteerimise oskust. Näidisküsimusi jagas ta kõigile, et need oleksid õpetajal laual alati käepärast võtta.

Ajaloo ja ühiskonnaõpetuse õpetaja **Tiiu Lepikus** osales augustikuus Eesti Nato Ühingu kolmepäevasel õpetajate koolitusel, kus põhiteemad olid Eesti julgeolekupoliitika, nii sise- kui ka välispoliitika probleemid ja võimalikud lahendused. Teiseks ettekande teemaks oli „Varjupaigataotlejad ja migrant-lapsed koolis Soome kooli näitel“. Pole enam kaugel see aeg, kui Euroopa mistahes piirkonnast võivad elama tulla pered, kelle lapsi tuleb ka Kanepi koolis õpetama hakata.

Võõrkeeleõpetaja **Krista Kool** oli osalenud koolitusel, mis kandis nimetust „Interkultuuriline reis läbi inglise keelt kõnelevate maade“. Kahjuks meie tehnilised võimalused veel sellist õpet ei võimalda, aga huvitat teada ikkagi, millised võimalused on keeleõppeks olemas.

Tähte Tagel hakkab gümnaasiumis õpetama va-

baarina „Kõne ja väitlus“ ning juba kevadel osales ta Eesti Väitlusseltsi korraldatud koolitustel. Ta andis kolleegidele kätte konkreetse teemad ja tuligi oma seisukohti argumenteeritult põhjendada. Läks päris tuliseks vaidlemiseks, kuigi vaidlemine pole alati väitlemine, saime teada. Väitlemisel on kindlad reeglid ja poolt-vastu argumendid peavad olema põhjendatud.

Ennast täiendamas on käinud kõik õpetajad. Koolitustundide arv on suhteliselt suur. 2010 aastal on iga õpetaja ennast täiendanud vähemalt 3 päeva ulatuses. Siia pole arvestatud taseme-koolituste päevi.

Kanepi gümnaasiumi õpetajad õpivad tasemeõppes, käivad koolitustel, õpivad üksteiselt sisekoolitustel. Ikka selleks, et edukamalt oma õpilasi õpetada.

TIIU LEPPIKUS

Küpsetised teevad meie argipäeva pidupäevaks, on asendamatud aga tähtpäevade puhul. Head hõrgutised ei sünni iseenesest, neid on vaja luua!

Hea Kanepi valla inimene, kutsume sind osalema LEIVALAADALE 5. nov Kanepi Seltsimajas kell 10.00

Kauplema ootame kodukandi leivameistreid ja ka kõiki teisi, kel midagi leiva peale pakkuda on.

Oma osalemise soovist anna teada tel 505 6297. Kanepi Valla Selts

Külapäevast osavõtjad eeskava kuulamas.

Külapäev Soodomal

30. juulil, kui meie riigi pealinna uputas terve päeva kestav paduvihm, säras Soodoma küla kohal päike ning oli igati paslik aeg pidada maha järjekordne külapäev.

Kui varasematel aastatel oli Soodoma külapäevaliste kohtumispaiaks Erastvere vana koolimaja õu, siis tänavu saadi kokku Euroopa Liidu mitmete fondide toel kauniks külakeskuseks renoveeritud kunagise Kalevipoja kolhoosi keskuse hoovil. Ja seda just põhjusel, et vahetult enne tänavust külapäeva valmis õuele meie oma laulu-lava ja lõkkeplats.

Ja kokku tulnuid oli palju: nii kaugelt, kui lähedalt: Virust, Võrust, Tallinnast, kui ka Pärnust. Ja ikka selleks, et näha nii praeguseid kui ka kunagisi naab-

reid, vanu sõpru ja koolikaaslast, et heietada nendega mõtteid sellest, mis kunagi on olnud ning mida elu kellelegi tänaseks on toonud. Ja ehk ka veidi ka oma esimese pruudi või peiuga jalga keerutada... Malle Kongo ja Leie Sikk olid oma erakogudest kokku pannud fotonäituse, mille pealkirja oleks võinud sõnastada nõnda: "Jäädvustused olukordadest ja inimestest Kalevipoja ja Kalevi kolhoosipäevilt".

Kuid ega külapäevale tulnud vaid vanu aegu meenu-tama. Soodomal on ka tänane päev, kus külaelu kujundavad kõrvuti kohaliku vanema põlvkonnaga siin võrsunud noored ning oma koha küla-elus on leidnud Soodomale kodu rajanud uued asukadki. Ja kuna ühiseid tegemisi jätkub, siis oli seekord selle tõestuseks külakeskuse saalis eksponeeritud Soodoma käsitööringi "Nipet-Näpet"

aasta jooksul valminud tööd: kudumid, pitsid ning üheskoos valminud kaltsuvaibad... Et käsitöö traditsioonid ei hääbuks, olid sealsamas avatud töötoad ka lastele, kes said harjutada kätt mitmete erinevate näputööde kallal.

Päeva kultuuriprogrammilise osa täitis Kanepi segakoori ja Põlgaste tantsijate ühisülesastumine. Öhtusel simmanil aga aitas tantsusammud rütmi seada ansambel Metsavennad. Tuhanded tänud neile meie külapäevale tulemast!

Loomulikult ei puudunud küla pidupäevalt ka suur ja maitsev tort, millest võisid osa saada kõik külapäevalised. Suur aitäh nendele, kelle toimetamise tulemusena see tort meieni jõudis!

Ja siinkohal jääbki teha veel vaid sügav tänukummarduse kogu Soodoma küla rahva nimel Kanepi vallavalitsusele nõu ja jõu eest nii külakeskuse kompleksi renoveerimisel, kui ka külapäeva enda toetamisel. Eriline tänu siinkohal vallavanem Aivar Luts'ule, valla arendusnõunikule Enn Ruusmaa'le, Põlgaste kultuurimaja juhataja Asta Puru'le, Soodoma külaelu eestvedajatele Sirje Kongo'le, Tiit Juugmann'ile, Malle Kongo'le ning kindlasti veel väga paljudele ja paljudele meie koduküla tublidele inimestele, kes küla käekäigu eest hea seisavad. Ütleb ju laulusalmgi: *Kuni Su külla veel elab – elad Sina ka...*

Soodomalane
Tallinnast

SUVEMEENUTUS

Kauneim kink siin elus kaasas kanda on rõõm, mis muusika võib meile anda.

/Georg Philipp Telemann/

Suveõhtu Schubertiga

Imelisi Schuberti meloodiad ja viiulihelisid sai kuulda 30. augustil Uibu talu aias, kuhu perenaine Sirje Kukk oli aastate eest kasvama pannud Virginiat toominga "Schubert". Sellest puust Schuberti-idee hargnema hakkaski. Mõtted tulevadki äkki ja õnneks oli ka kaasamõtlejaid ja teoks tegijaid. Sirje oli nõus oma Uibu talu aias suvekontserdi korraldamisega ja pillimehed-naised nõus mängima. Nii nad siis hakkasid hoollega harjutama. Kontserdil esinesid viiuldajad Tiina-Mai Arund, Merike ja Karmen Tigas, Kaili Kuut, klaveril Riivo Jõgi ja kitarril Ants Nurk. Meeleolu lõi ja vahepalasisid esitas Urve Järg. Kindlasti avaldasid muljet ajastukohased kostüümid, mis olid kohale toodud Moostest

Lähemal kuulamisel olid meloodiad väga tuttavlikud: Üks kask meil kasvas õues, Hällilaul, Vals, Ave Maria... Aga imekauneid lugusid, mida suveõhtul mängida, on veel väga-väga palju, seepärast otsustasid korraldajad, et kindlasti tuleb järg esimesele Schubertiaadile.

Sama soovivad ka kontserdi külastajad.

Tänud kõigile tegijatele ja kuulajatele!

EELA JÄÄ

Päev, mil sünnivad printsid ja printsessid

Neljapäeval, 18. augustil, valiti Erastvere Hooldekodus toimuva võistluse raames tänavused Lõuna-Eesti hooldekandeaustuste suveprints ja -printsess. Väikesest, oma maja klientidele mõeldud meelelahutusest, sai 5 aastat tagasi alguse suurüritus Lõuna-Eestis erihooldest pakkuvatele asutustele. Üritus on projektipõhine, eesmärgiks erihooldest vajavate klientide parem sotsiaalne kaasatus.

Selleaastane numbriliselt 5. üritus tõi Erastverre lisaks korraldajatele printsi-printsessi kandidaatide kokku kaheksast hooldekandeaustusest. Kaheksa printsi ja üheksa printsessi said päeva jooksul esineda ettevalmistatud kavade ja end proovile panna käelises osavuses ning igapäevaelu tegevustes.

Hommikupoolikul tuli end laval žüriiliikmete tähelepanelike pilkude all tutvustada ja seejärel lasta oma loovusel lauldes, luuletades, näideldes välja paista. Etlemisele järgnes lõunasöök.

Pärastlõunal näitasid nii mehed kui naised, kui osavad ja korrektsed on nad tassi värvimises. Nii mõnegi osaleja näpud vajasid pärast pintslitööd vett ja seepi, kuid valminud värviliste tasside imetlejate heakskiitvaid hinnanguid see ei vähendanud. Ka žürii kergitas laualt üht tassi teise järel, leides igaühes neist ikka ja jälle midagi uut ja imelist.

Naised said omavahel võistelda veel söögiriistade karpi ladumises, tutlusele

lõnga põimimises ja pallide püüdmises põlle sisse. Mehed võtsid mõõtu poltide-mutrite kokkukeeramises, klotsidest maja ladumises ning pallide püüdmises kübarasse. Kõike seda tehti lusti ja rõõmuga. Pealtvaatajad ergutasid kõiki võistlejaid aplausiga. Printsidade-printsessidele hingedõmbeaja andmiseks, sai ka publik oma osavuse poltide-mutrite, pallide või klotside juures proovile panna.

Voorud läbi, läks žürii oma tähelepanekuid tänukirjadeks vormistama. Osalejad, külalised ja oma maja kliendid lükkasid toolid seina äärde ning algas diskoõhtu. Päeva muusikalise poole eest hoolt kandnud tublid noor-mehed Karl ja Hener lasid kõigile soovilugusid.

Pika ja põhjaliku kaalumise järel jagus žüriil kõigile osalejatele kiidusõnu. Iga osaleja oli milleski olnud eriti tubli. Selle aasta suveprintsiti tiitli teenis auga välja Dmitri Lõuna-Eesti Hooldekusest ja printsessiks pärjati Maarika Karula Kodust.

Ühispildile jäid tõeliste printside ja printsessidena aga kõik õnnelike ja säravate silmadega osalejad.

Ürituse korraldajad tänavad kõiki, kes meie projektile õla alla asetasid: Hasartmängumaksu Nõukogu, AS Hooldekandeteenused, Kanepi vald, AS Salvest, ARKE Lihatööstus AS, AS A. Le Coq, Erastvere metskond, Creative Events. Samuti täname kõiki klientideenindajaid kauplustest, kust tarvilikku ostime – kogesime väga sõbralikku, abivalmis ja sooja teenindust.

Lõpetuseks suur tänu oma maja inimestele, kes kogu hingest ürituse kordaminekule kaasa aitasid ja Teile, teiste kodude tegevusjuhendajad, kelle toel ka sel aastal sündisid üheks päevaks suveprintsid ja -printsessid.

ANUKLEMMER,
ASHooldekandeteenused
Lõuna piirkonna sotsiaaltöötaja-kvaliteedispetsialist

Eakate klubi Ajaringi sisukas aastaring

Eakate klubi Ajaringi liikmed on aktiivsed osalejad seltsimaja ringides, käivad laulmas, tantsimas, käsitöö- ja sõnakunstiringis. Oma esinemistega oleme pakkunud meelelahutust paljudel üritustel nii oma vallas kui ka maakondlikel üritustel, isegi väljaspool maakonna piire.

Sügis on saabunud ja aeg teha plaane uueks tegevusaastaks. Enne aga kokkuvõtte möödunust. Jaanuaris oli meil võimalus tutvuda Tallinnas Kadriorus EV Presidendi lossiga, käia Toompeal Stenbocki majas. Kohustusime EV Peaministri Andrus Ansipi ja Riigikogu majanduskomisjoni esimehe Urmas Klaasiga. Tallinnas käigu korraldasid meile Kai-do Kõiv, Meelis Mälberg ja Priit Sibul, kelle poolt oli ka sõit pealinna poole meeleoluka programmiga sisustatud, nali, naer ja laul saatis meid kogu reisi jooksul.

Veebruarikuus õppisime repertuaari, sest märtsikuus toimusid laulu- ja tantsupeo maakondlikud ülevaatused-žanripäevad. Lauluansambli te ülevaatusel saavutas meie ansambel Ülle Sillamäe

juhendamisel esikoha. Ka Missos esines meie ansambel edukalt.

Maikuu lõpus toimus Põlvamaa traditsiooniline Kolme põlvkonna pidu. Tore oli tantsida koos noorema põlvkonna tantsijatega. Kanepi memmede tantsurühm esines kuue paariga.

Juunikuus toimus Memme-Taadi rahvapidu Otepääl, millest tantsurühm Vunk-ratas osa võttis. Oli väga meeleolukas tantsida kaunitel kujundatud staadionil. Mõned meie lauljad osalesid ka Rāpinas Võru praostkonna laulupäeval.

Oleme igal aastal käinud esinemas Erastvere hooldekodus. Esitasime laule, tantse, olid sõnalised naljanumbrid.

Jaanipäeval esinesime Jõksi järve ääres toimunud valla jaanipeol.

Eakate päevakeskuse juhi Hele-Mall Tūrna eestvõttel käisime toredal ekskursioonil. Külastasime Nopri talu meiereid, kus pererahvas lahkelt oma tegemisi tutvustasid, toimus toodete degusteerimine. Edasi sõitsime Rõugesse Ema monumenti

vaatama (fotol). Mitmed meie reisiseltskonnast olid teinud ka annetusi monumendi valmimiseks. Reisis-teekond viis meid edasi Jaaniraotu linnuriiki ja Koidula piiripunkti.

Käsitööringi liikmetega käisime Põltsamaal Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu päeval.

Juulikuus toimus looduskaitsete mitme piirkonna ühisüritus. Külastasime Pähni keskust, Tammiku talu iluaeda, Mõniste muuseumi, memoriaali „Hävitatud eesti kodu“, Taheva mõisaparki. Edasi kulges reis Lätimaale Gauja rahvusparki ning eestlastele tuntud Koivalinna.

Suvel toimus Põlgaste maakonna eakate laulu- ja tantsupäev. Kanepi oli esindatud lauluansambli, tantsurühma ja sõnameistrite etteastetega. Esinesime tantsurühmaga ka perepäeval 16. juulil. Meie tantsurühmal oli suve jooksul palju esinemisi ja kõrvale ei jäänud ka TeateTantsust.

Kõikide nende ettevõtmiste toetajaks on olnud Kanepi vallavalitsus, täname neid selle eest. Oluline on eakate omavaheline suhtlemine. Tunneme suurt rõõmu laulust ja tantsust ning meeldivatest hetkedest, mida ühised ettevõtmised meile on andnud. Meie eakate kollektiivi liikmed on väga kohusetundlikud. Önnitleme kõiki Ajaringi eakaid Vikerraadio kaudu ja peame ka ühiselt sünnipäevapidusid. Jätkuvalt tuleme oktoobrikuus kokku ja jätkame ringide tegevusega.

LAINELAAN,
Ajaringi esinaine

Õnnitleme juubilare ja eakaid sünnipäevalisi!

Silmadesse soojust ja rõõmude värvi, südamele jõudu ja mõtetele lendu, eluteel astudes hoogu ja indu!

SEPTEMBER	84	70	82
98	Ellen Vallimäe	Lehte Amon	Asta Luts
Hilda Ruus	Hurmi küla	Kanepi alevik	Koigera küla
Põlgaste küla	Helja Sool	Leili Luikoja	Endla Sarapuu
92	Jõgehara küla	Erastvere küla	Erastvere küla
Helje Ehasalu	83	Madis Oja	Virve Pettai
Heisri küla	Erich Hani	Kanepi alevik	Kaagvere küla
88	Kaagvere küla		Uno Kutti
Aini-Megate Asi	82	OKTOOBER	Soodoma küla
Hurmi küla	Eha Pettai	93	80
87	Kanepi alevik	Georg Tiisler	Milvi Haugas
Laine Plado	Helju Pilt	Kanepi alevik	Kanepi alevik
Piigandi küla	Kanepi alevik	Elsbeth Sikk	Leida Leis
86	Linda Puusepp	Soodoma	Kanepi alevik
Voldemar Haugas	Põlgaste küla	87	Harri Sikk
Kanepi alevik	Helga Pant	Aino Sohar	Kanepi alevik
Meeta Leidar	Erastvere küla	Põlgaste küla	75
Karste küla	81	85	Evi Vares
Hilja Eespäev	Eha Parras	Hilja Sool	Sõreste küla
Karste küla	Põlgaste küla	Jõgehara küla	Hella-Miina Kink
85	75	84	Kanepi alevik
Edgar Ladva	Aino-Agate Sikamägi	Daisy Pokk	Elna Rääbis
Kooraste küla	Kaagna küla	Kaagna küla	Kanepi alevik
			70
			Agnessa Raudsepp
			Kooraste küla

Tugevat tervist ja jõudu kõikidele sünnipäevalistele!

Soovivad Kanepi vallavolikogu ja vallavalitsus

Käsitööpäevade külastamine Põltsamaal

25. juunil külastasime Põltsamaal lossipäevade raames toimunud XVI üleeestilisi käsitööpäevi „Lapitöö-eri“, mille korraldajateks olid aktiivsed käsitöömeistrid MTÜ Käsiteo-kojast. Lossipäevadega, mis on Põltsamaa linnale oluline ja traditsioonidega sündmus, tähistas Kesk-Eesti linnake oma sünni-päeva.

Õppereis toimus kolme käsitööringi ühissõiduna, osalesid liikmed Kanepi Pensionäride Klubist, Kanepi naiste käsitööringist „Tõmblukkudega vihmarvari“ ja Krootuse naiste käsitööringist.

Hommikupoolikul külastasime Põltsamaa Roosiaeda, mille suur ja mitmekesine roosikollektsioon pakkus meile võrratut silmailu. Edasi suundusime ajaloolisse lossihoovi, kus toimus mitmeid erinevaid üritusi. Toimus

käsitöölaad, kus pakuti müügiks eestimaist käsitööd. Laadal esinesid rahvamuusikud, Põltsamaa linnaorkester ja Läti rahvatantsijad, toimus lossijooks ja oreli esitlus lastele.

Käsitööpäeval leidis iga külastaja endale meelepärase ürituse või näituse. Meie võtsime osa käsitöö õpitubadest, kus iga soovija sai valmistada endale mõne väikese eseme või näha mitmete käsitöömeistrite tehtut ning vaatasime käsitöönäitusi, mis olid eksponeeritud lossihoovi erinevates ruumides. Linnas jalutades sai näha aga lapitööde näitust „Ehime linna“, mis oli välja pandud Põltsamaa paljude asutuste ja kaupluste vaateakendele.

Päeva oodatumaks sündmuseks oli meie jaoks lapirõivaste moedemonstratsioon, kus Eesti Lapitöö Selt-

si meistrid tutvustasid riideid, mis olid valmistatud teksadest, linasest kangast ja rahvuslikke motiive kasutades. Moedemonstratsioonil esines kaunitest rõivastega ka Maria Drenkhan. Meie jaoks lõpetas tore päev lossihoovis Viljandi moe- ja tantukooli tütarlaste esinemine.

Väljasõit käsitööpäevadele andis meile juurde teadmisi lapitöö tehnikate kohta ning pakkus uusi ideid ja innustust nende teostamisel.

Suur tänu meie juhendajale Ele Kõivule korraldatud õppereisi eest, täname Kõlleste ja Kanepi Vallavalitsusi, kes meid toetasid ning tänud Tuuliku Reisidele meeldiva koostöö eest!

KIIRI LATTIK,
Kanepi naiste käsitööringi „Tõmblukkudega vihmarvari“ ringivanem

Repliik Kanepi hümnid asjus

Kanepis toimunud Kaika suveülikooli ajal selgus, et mõned omad enam või veel ei tea Kanepi hümnid lugu, sellepärast tasub seda veelkord üle rääkida. Kanepi hümnid lugu ja sõnad on kirjas raamatus „Kanepi kool läbi kahe sajandi“, sest selle sünnilugu on seotud kooliga. Nimelt toimus **7. augustil 1938** Kanepi kihelkonnakooli vilistlaste päev. Tollal toimusid need kokkutulekud peaaegu igal aastal. Vilistlased toetasid kooli mitte ainult moraalselt, vaid ka materiaalselt, oma vabatahtliku tööga talgutel, nagu seda oli aasta varem valminud uue koolihoone korrastustööd ja kooliümbruse korrastamine. Sel vilistlastepäeval lauldi teadaolevalt esimest korda laulu „Rõõmsa lauluviisiga tervitan sind, Kanepi“. Olin kuulnud seda laulu oma ema suust, aga lähemat seletust laulu pärinemisele puudus. Oma diplomitööd Kanepi kihelkonna kultuuriloost koostades leidsin 1971. a. Tartus Kirjandusmuuseumis ulatusliku fondi rahvusliku liikumise tegelase Mart Miti käsikirjadest. Seal olid ka ta poja Karl Gustav Miti (1861-1953) käsikirjad. Nende materjalidest leidsingi selle laulu „Rõõmsa lauluviisiga tervitan sind, Kanepi“ sõnad

märkusega, et seda esitati esimest korda 7. augustil 1938 Kanepi kihelkonnakooli vilistlastepäeval. Lisasin selle oma diplomitööle. On üpris tõenäoline, et laulu autoriks oli kas kirjanduslike kalduvustega Karl Mitt ise või on see koos temaaegsete koolikaaslastega üheskoos loodud vilistlastepäevaks. Tollal ei olnud sugugi veel kombeks igale värsile või artiklile oma nime lisada. Laulu võttis oma repertuaari Kanepi segakoor ja nii läkski ta rahva sekka Kanepi hümnina. Meloodia võib olla laenatud tudengilaulust, seal võivad küll olla algussõnad „Veinipeekris pärliga...“, mida saalis kuulus laulda. Tegelikult ei olnud veinipeekriga Kanepi tervitamine, isegi kui seal sees oli pärl, tol ajal kuidagi paslik.

Lauluseltsi juures töötas edukalt karskusosakond ja mitte ühtegi pidu ei peetud ei seltsimajas ega Erastvere pargis alkoholiga, seltsi juhttegelased olid andnud karskusevande ja pidasid sellest kinni surmani. Ka Kanepi koolis tegutses karskusühing „Päästja“.

Olen väga rahul, et dirigendid Meeli ja Kalev on „Kanepi hümnid“ segakoori motolauluks võtnud ja selle rütmikaks ja elavaks laulnud. Arvan, et selle Kanepi hümnid on olnud helde saatus, loodan, et seda lauldakse ikka alati Kanepi tähtsamatel sündmustel. Koolil on nüüd 2004. aastast oma hümn ja see on ka kenasti kooli rituaalidesse läinud. Mõlemate hümnide sõnad on toodud ka raamatus „Minu Kanepi“. MILVI HIRVLAANE

Kanepi segakoor tervitas Kaika suvekooli osalejaid Kanepi hümniga.

TEATED

Inglise keele kursused
Kanepis algavad oktoobris.
Info tel. 5206690 Merike Luts

Alates 1.septembrist töötab Kanepi vallamaja ruumides **füsioterapeut** Karin Tuur (ravivõimlemine, massaaž). Helista ja lepi kokku aeg! Info tel 52 62 068 Karin

HOOAJA VIIMANE

KIRBUTURG 9. oktoobril

Metsaomanik!

Metsanduse Arendamise Ühing korraldab sinu kasvava metsa müügi enamapakkumise teel. Nii saad parima hinna! Info tel 529 3237. info@metsaareng.ee www.metsaareng.ee Pepleri 32, Tartu

Põlgaste kultuurimajas

21.oktoobril kell 21 **SÜGISHOOAJA AVAPIDU**, tantsuks mängib Raen Väikene

4.novembril **ISADEPÄEVA PIDU**

Oktoobrikuus alustavad taas tegevust kõik huviringid: tant-su-, laulu ja sõnakunstiring, laste näitering. Info tel 797 3324 -Asta

Heinrich Mark

100

1. oktoobril tähistatakse Kanepi kihelkonnakooli kasvandiku **Heinrich Marga**, peaministri presidendil ülesannetes 100. sünniaastapäeva. Eesti Vabariigi Riigikantselei ja Eesti Post esitlevad reedel 30. septembril kell 12 Stenbocki maja Riigipitsati saalis postmargiseeria "Eesti Vabariigi riigipead 1918-2018" raames endisele peaministrile presidendil ülesannetes Heinrich Margale pühendatud postmarki. Seoses Heinrich Marga 100. sünniaastapäeva tähistamisega toimub mälestushetk Heinrich Marga sünnikohas Põlvamaal Kõlleste vallas Ihamaru külas 1. oktoobril kell 13. Seejärel avatakse Heinrich Marga 100. sünniaastapäeva pühendatud näitus.

Heinrich Mark sündis Krootuses Otsa talus, alustas kooliteed Karaski koolis ja õppis 1924-26.a. Kanepi kõrgemas algkoolis. Heinrich Mark on olnud Kanepi kooli kasvandikest kõige kõrgemal ametipositsioonil. Huvipakuv on fakt, et Kanepi kooli karskusringile „Päästja“ olid alusepanijaks mõlemad vennad Margad, vanem vend Heinrich valiti ringi esimeheks ja ta pidas Kanepist kaasaviidud karskustöötust

elu lõpuni. Markade isa August Mark oli poliitiliselt ja ühiskondlikult aktiivne. Ta oli korduvalt piimaühisuse ja masinaühisuse esimeheks. Teise Nõukogude Liidu okupatsiooni algul ta sai teada, et on küüditavate nimekirjas ja pääses küüditamisest põgenemisega. Noorem vend Aksel aga pidas selle karskusringi liikmeks astumist oma poliitilise karjääri alguseks. Oma venda Heinrichit nimetas Aksel aga sündinud poliitikuks nii nagu kõik erineva saatusega neli venda olid: vanem vend Adolf arreteeriti okupatsiooni võimude poolt 1944 ja suri 1947 Norilski sunnitöölaagris; vanuselt järgmine vend Albert tapeti okupatsioonivõimude poolt 1944, kolmas vend oligi Heinrich ning noorim oli ajakirjanik ja poliitik Aksel Mark. Eesti Vabariigi president Lennart Meri, kellele Heinrich Mark Eesti Vabariigi juriidilise järjepidevuse kinnitusena presidendil institutsiooni 1992. a. oktoobris üle andis, nimetas, et Heinrich Mark oli meie Isamaa väljapaistev riigitegelane, Atlandi harta ja Eesti Vabariigi järjekestvuse hoidja. Ta nimetas, et Heinrich Margi isikus hindavad Eesti Vabariigi kodanikud tema andumust Eesti sõltumatuse taastamise ideele, seda, et tema oma põhimõttekindlusega tagas Eesti järjekestvuse põhiseadusliku ülemineku demokraatlikult

Vastsündinud vallakodanikud

Kiirelt kasva ja harjuda püüa iga maailma imega.
Elu ise sind endasse hüüab uue ilusa nimega.

Karol Pung Kanepi alevik
Lisane Suurkivi Põlgaste küla
Jarek Ojaots Põlgaste küla
Daniel Karlson Soodoma küla
Krete Rüütli Peetrimõisa küla

Õnnitleme vanemaid!

valitud vabariigi valitsusele ja presidendile. Eesti Vabariik tunnustas Heinrich Marki Eesti Riigivapi II klassi teenetemärgiga.

Heinrich Marga viimane suurem töö koos kaasautoritega oli raamat eksiilvalitsusest „Töötan ustavaks jääda“. Raamatus on tema põhjalikum ülevaade eksiilvalitsusest kuni juriidilise järjepidevuse ülemineku Eestile Vabariigi demokraatlikult valitud presidendile Lennart Merile 7. oktoobril 1992 Riigikogus koos tema ja president Meri kõnega. Raamat sisaldab lisaks üldosale enam kui tuhat lehekülge dokumente. Raamatu teine esitlus toimus Tartu rahu 85. aastapäeval 2. veebruaril 2005 Tartu Linnamuuseumis. Heinrich Mark suri Stockholmis 2.08.2004 ja ta põrmuistati lahkunu soovi kohaselt Stockholmis Mälestusväljale. 1. oktoobril 2008 avati Riigikantselei poolt tema sünnipaigas Krootuses Otsa talu lähedal temale pühendatud mälestuskivi. MILVI HIRVLAANE

HEI MALE, KABE VÕI BRIDŽIHUVILINE!

Anna endast teada telefonil 5615 3009 või e-postiga ular.korge@gmail.com ka siis, kui oskusi napib. Kui huvilisi koguneb piisavalt, saame avada Seltsimaja juures vastava õpiringi. Novembrikuuse on kavandatud Kanepi-Urvaste vaheline laumängude võistlus. Kõiki, kes sooviksid Kanepi valda võistlusel esindada, palun registreeruda eespool mainitud kontaktidel kuni 2. oktoobrini 2011. Kanepi Laulu Selts, Ülari Kõrge

MÄLESTAME

Maie Klais
03.06.1942-10.07.2011
Rebaste küla
Aivo Plaana
07.06.1957-17.07.2011
Soodoma küla

Koidula Toode
03.08.1930-18.07.2011
Kanepi alevik
Väino Kaljula
01.01.1952-21.08.2011
Peetrimõisa küla

Salme Savi
23.10.1921-23.08.2011
Põlgaste küla
Evi Meejärv
28.09.1931-24.08.2011
Magari küla
Hilda Kobakene
22.09.1912-28.08.2011
Piigandi küla
Juhan Teos
14.10.1948-12.09.2011
Kaagvere küla

Kanepi Teataja

Kanepi vallavalitsuse ja volikogu ajaleht. Toimetuse aadress: Turu 2, Kanepi, 63101 Põlvamaa. Koostaja: Tiit Leppikus, tel 797 6312, 797 6323, kanepi.teataja@gmail.com. Täna kõiki kaastööde eest! Uue lehe materjale ootan 10. novembriks. Vallavalitsuse ja volikogu teated: Öie Põder, sünnipäevad, sünnid ja mälestamised: Heli Kakk. Küljendaja: Kuhjakurv OÜ. Trükk: Paar OÜ